БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 2 (16.388) | 4 январь 1976 йил, якшанба | Баҳоси 2 тийин.

- Меҳнат зафарларимиз—партия съездига
- КПСС Марказий Комитети лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида
- Самарадорлик ва сифат—бош масала

АССАЛОМ, ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК!

Улуғ Ватанимиз меҳнаткашлари ижодий куч ва ғайратга ҳар қачонгидан ҳам тўлиб-тошган ажойиб дамларда тўққизинчи беш йиллик билан ҳайрлашиб, юбилей беш йиллиги — ўнинчи беш йилликни зўр қувонч ва катта умидлар билан кутиб олдилар. Янги йилнинг датлабки кунлари ўтиб бораётган шу қутлуғ дамларда ўтган йилга ва тўққизинчи беш йилликка назар ташларканмиз, бу йиллар ҳаммамизга ва ҳар биримизга олам-олам бахт, қувонч бахш этганини, ҳаётимизда чуқур из қолдирганини кўрамиз.

Утган йиллар мамлакатимиз куч-қудратини тағин ҳам мустаҳкамлаган, ер юзида тинчлик ишини барқарор этишда катта ғалабаларга эришилган, халқимизга, ҳар бир совет оиласига янги-янги зафар ва қувонч келтирган мазмундор йиллар бўлди. Шунинг учун ҳам партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев тўққизинчи беш йиллик ҳамма беш йилликлар орасида энг мазмундор, энг яхшиси бўлди деб таъкидлади. КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советининг совет халқига Янги йил табрикномасида ўтган беш йиллик мамлакатимиз тарихидаги энг салмоқли босқич бўлганлиги чуқур мамнуният ва ифтихор билан таъкидланди.

— Совет кишиларининг турмушини яхшилаш билан, уларнинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондириш билан боғлиқ бўлган социал вазифаларни ҳал этиш жиҳатидан ҳам илгариги беш йилликларнинг ҳеч қайсиси бунга тенг кела олмайди.

Янги йил табрикномасидаги ана шу сўзлар ҳар бир совет кишисининг севикли Ватанимиз билан ифтихор туйғусини кучайтириб, ўнинчи беш йилликда улкан муваффақиятларни қўлга киритишга руҳлантириб юборди.

Унинчи беш йиллик бутун мамлакатимиз тараққиётида, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг ривожланишида янги катта босқич бўлишини КПСС Марказий Комитетининг «1976 — 1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» юзасидан партия XXV съездига лойиҳасида алоҳида таъкидлаб ўтилган. Совет кишилари тинчлик ва бунёдкорлик беш йиллиги, сифат ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш беш йиллиги, халқ фаровонлигини янада юксалтириш беш йиллиги бўлиб қоладиган ўнинчи беш йилликда халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишларини ғоят ишчанлик, активлик вазиятида муҳокама қилмоқдалар. Зотан, бу беш йиллик ҳар бир совет кишисига ва умуман мамлакатга нималар инъом қилишини улар яхши тушунадилар. Беш йилликнинг улуғвор вазифаларини бажаришга муносиб ҳисса қўшишга бўлган юксак интилишларининг боиси ҳам ана шундадир. Қўшиқларда айтилганидек, биз, совет кишиларига инсониятнинг эзгу орзуларини ҳақиқатга айлантириш бахти насиб қилганлигидан, Байкал — Амур магистрали, Камадаги улкан автомобиль заводи сингари аср гигантларини бунёд этиш, қақраб ётган чўлу биёбонларга сув чиқариш, индустриямиз қон томирлари бўлган улкан корхоналар қуриш бахти муяссар бўлганлигидан бахтиёрмиз.

Янги беш йиллик Ватанимиз тараққиётида, мамлакатимизда коммунистик жамият қуришда янги босқич бўлажаги ҳар биримизга аниқ ва равшандир. Бу беш йиллик жонажон партиямизнинг ленинча бош йўлини ўзида тўла-тўкис мужассамлантирган. У Ватанимизни иқтисодий-маданий ва илмий-техникавий тараққиётнинг янги чўққиларига кўтаради, совет кишиларига ўз куч ва қобилиятларини ҳар томонлама ривожлантиришлари учун беқиёс имкониятлар яратиб беради.

Ҳамиша бўлиб келаётганидек, бу йилнинг илҳомбахш режаларида ҳам барча иттифоқдош республикалар экономикасининг ҳамма соҳалари барқ уриб ривожланади, фан-техника ғоят ривож топади. Қудратли индустриямиз зафарли юришида янгидан-янги чўққиларга кўтарилади, социалистик қишлоқ хўжалигимиз камол топади, транспорт ва алоқа, савдо ва маиший хизмат кўрсатиш янада ривожланади. Буларнинг ҳаммаси халқ учун, халқнинг моддий фаровонлигини ошириш манфаатларини кўзлаб амалга ошириладиган тадбирлардир.

Янги йилда ва умуман ўнинчи беш йилликда бутун мамлакатимиз қатори Совет Ўзбекистони ҳам коммунистик қурилишнинг улуғвор режаларини амалга оширади. Республикамизда саноат маҳсулоти ҳажми салкам қирқ процент, қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми қарийб тўртдан бир ҳисса кўпаяди. Беш йиллик охирига бориб, энг қимматли бойлигимиз бўлган «оқ олтин» етиштириш 5,8 миллион тоннага етказилади. Қарши даштида ингичка толали пахта етиштириладиган янги район барпо қилиш юзасидан ғоят катта ишлар олиб боришимиз лозим. Жиззах даштини забт этиш ишлари дадил давом эттирилади. Қорақалпоғистон автоном республикасида улкан шоликорлик районини барпо этиш ниҳоясига етказилади.

Амалга оширилиши зарур бўлган бу ва бошқа ишлар ниҳоятда тадбиркорлик билан йўл тутишни, ғоят катта куч-ғайрат сарфлашни, юксак уюшқоқлик ва онгли интизомни талаб қилади. Партия ташкилотлари ва хўжалик раҳбарлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга оширишда меҳнат коллективларини улуғ, бунёдкор ишларга сафарбар этишда бой тажриба тўплаганлар. Вазифа — ана шу тажрибаларни умумлаштиришдан, партия XXV съезди белгилаб берадиган улкан программани бажаришда ташкилотчилик, сиёсий-оммавий ва тарбиявий ишлар арсеналидаги барча воситалардан омилкорлик билан фойдаланишдан иборат. КПСС Марказий Комитетининг 1975 йил декабрь Пленумида ҳам бу нарса алоҳида таъкидлаб ўтилди. Янги йилнинг дастлабки кунларидан бошлаб партия ташкилотлари барча коммунистларнинг, бутун меҳнат аҳлининг асосий диққат-эътиборини самарадорлик ва сифат масалаларига қаратишлари, тежамкорлик режимига қаттиқ риоя этиш, меҳнат интизомини ҳар томонлама мустаҳкамлаш, кадрларни ташаббускорлик руҳида ва топширилган ишга юксак масъулият билан қараш руҳида тарбиялашлари керак.

Янги йилнинг дастлабки одимлари ўнинчи беш йиллик ҳам халқ хўжалигимизни юксалтиришда ғоят залворли, мазмундор бўлишидан далолат бермоқда. Редакциямизга меҳнат коллективларининг дастлабки ютуқлари ҳақида келаётган қувончли хабарлар ҳам буни кўрсатиб турибди. Дарҳақиқат, меҳнат аҳли ўнинчи беш йилликнинг асосий йўналишларини муҳокама этиш ва ўзларининг марраларини белгилаб олиш жараёнида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, оз маблағ сарфлаб, кўп, сифатли ва арзон маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан янгидан-янги резерв ва имкониятларни қидириб топмоқда. Халқ ташаббусининг қудратли тўлқини бутун республикамизни қамраб олганлиги янги беш йиллигимизнинг ўзига хос ҳосиятли белгиси бўлмоқда.

1976 йилнинг дастлабки кунлариданоқ зарбдор меҳнат вахтасини кенг авж олдириш зарур. Зеро, ўнинчи беш йиллик муваффақияти, партиямиз белгилаб берган улкан социал-иқтисодий программанинг изчил амалга оширилиши шу кунларда олинган иш кўламига боғлиқдир. Партиямизнинг шонли XXV съезди, Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди бўладиган йилни, беш йилликнинг дастлабки йилини катта меҳнат зафарлари билан нишонлаш ҳаммамизнинг муқаддас бурчимиздир.

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ЯНГИ ЙИЛНИНГ ИЛК ОДИМЛАРИ

МИНЕРАЛ ЎҒИТ КОРХОНАЛАРИ ВА ЦЕХЛАРИНИНГ, ҚУРИЛИШ ВА МОНТАЖ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ, МАШИНАСОЗЛИК ЗАВОДЛАРИНИНГ КОЛЛЕКТИВЛАРИГА, ЎҒИТ САНОАТИ ОБЪЕКТЛАРИ ҚУРИЛИШИНИНГ БАРЧА ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

Сизларни ажойиб меҳнат ғалабаси — минерал ўғит саноатини ривожлантириш юзасидан КПСС XXIV съезди Директиваларининг бажарилиши, тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида 90 миллион тонна ўғит ишлаб чиқарилиши билан самимий қутлайман.

Тўққизинчи беш йиллик мобайнида 38 миллион тонна ўғит ишлаб чиқарувчи янги қувватлар ишга туширилди, ишлаб турган корхоналар ва цехларнинг кўп қисми реконструкция қилинди. Мамлакатимизнинг ўғит саноати химия индустриясининг замонавий техника даражасига эга бўлган ғоят ривож топган тармоғига айланди ва ишлаб чиқариш ҳажми жиҳатидан жаҳонда биринчи ўринга чиқиб олди. Ишлаб чиқарилаётган минерал ўғитлар сифати анча яхшиланди.

Колхоз ва совхозлар 1971—1975 йилларда 300 миллион тоннадан кўпроқ ўғит олди, бу эса саккизинчи беш йилликдагига нисбатан бир ярим баравар кўпдир.

Бу муваффақиятлар совет халқи фаровонлигини тинмай юксалтириш борасида Коммунистик партия ўтказаётган йўлни амалга оширишга қўшилган муҳим ҳиссадир. Ўғит ишлаб чиқаришни тезлик билан кўпайтира бориш — партия аграр сиёсатининг муҳим таркибий қисми, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада юксалтиришнинг, донли экинлар ва техника экинларидан мўл ҳосил олишни таъминлашнинг гаровидир.

Минерал ўғит саноатини жадал ривожлантириш химиклар, қурувчилар, монтажчилар, машинасозлар кўп сонли коллективларининг, илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институтлари ходимларининг фидокорона меҳнати, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари олиб борган катта ташкилотчилик ва сиёсий ишлар натижасидир.

Коллективларингиздаги ижодий муҳит, ички резервларни доимо қидириш, меҳнатнинг илғор методларини ва мусобақанинг янги формаларини кенг қўллаш соҳасида кўрсатилаётган ташаббус сизлар орттирган тажрибадан фойдаланиб, бутун куч ва билимингизни минерал ўғит саноатини янада тезроқ ривожлантириш учун сарфлайсизлар, деб қатъий ишонч билдириш имконини беради.

Азиз ўртоқлар, КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун, ўнинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун ўтказилаётган социалистик мусобақада сизларга катта муваффақиятлар тилайман.

Л. БРЕЖНЕВ,
Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари.

Бутун мамлакатимиздаги сингари республикамиз саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ташкилотларида ҳам ўнинчи беш йилликнинг дастлабки зарбдор меҳнат вахтаси уюшқоқлик билан бошлаб юборилди. Янги беш йиллик лойиҳаларидан руҳланган ишчилар синфи юксак марраларни кўзламоқда. Суратларда: (юқоридан) 1. СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводининг Н. Мигачев бошлиқ йиғув цехи илғор ишчиларидан бир группаси. Улар ҳар сменада 45 ўрнига 47-52 та трактор йиғишга эришяптилар. 2. Корхонада ишлаб чиқарилган тайёр маҳсулотлар.

А. Авазов фотоси, (ЎзТАГ).

МУНАВВАР ИСОҚОВАНИНГ РЕКОРДИ

Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозининг сут соғувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мунаввар Исоқова 1975 йилда сут соғиб олишда республика рекордини қўйди. У ўзига бириктилган 38 сигирнинг ҳар биридан планда кўзда тутилган 5000 килограмм ўрнига 5200 килограммдан сут соғиб олди.

Мунаввар Исоқова бундай катта ютуққа бой тажриба, сигирларни моҳирлик билан парвариш қилиш, уларни озиқлантиришнинг илмий асосланган рационидан фойдаланиш, сут соғиш аппаратларини жуда яхши билиш туфайли эришди.

КПСС XXIV съездининг делегати Мунаввар Исоқова ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида ўзига бириктилган ҳар бир сигирдан 6 минг килограмм сут соғиб олишга аҳд қилди.

(ЎзТАГ).

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

ПЕШҚАДАМЛАР ЭНДИ УЧ КИШИ. Наманагандаги аврли газламалар комбинатининг тўқувчиси Абдусаттор Иномов иккита беш йиллик топшириғини бажарди. У типовой нормадагидан икки баравар кўп — олтита станокка хизмат қилиб, беш йилликнинг бошидан буён қарийб 150 минг метр ранг-баранг атлас тўқиб берди.

Абдусаттор корхонага ўрта мактабни битиргач, бундан бор-йўғи олти йил муқаддам келган эди. Комбинат ветерани тажрибали тўқувчи А. Бойдадаев унга ўз касби-корига меҳр-муҳаббат қўйиб, чаққонлик билан ишлашни ўргатди.

Партия XXV съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақа пешқадамлари комбинатда энди уч киши бўлиб қолди. Комсомол аъзоси Иномовдан илгари иккита шахсий беш йилликни унинг — ёши улуғ ўртоқлари — коммунист Аҳад Тошбоев билан Баҳодир Худойбердиев бажариб қўйишган эди.

КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳаси коллектив орасида муҳокама қилинаётган чоқда Абдусаттор Иномов 1981 йилнинг биринчи квартали топшириғини съезд очиладиган кунгача бажариш мажбуриятини олди.

(ЎзТАГ мухбири).

Наманган.

«ЎЗБЕКИСТОН ССРДА... ҚИММАТБАҲО МЕТАЛЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ КЎПАЙТИРИШ... ТАЪМИНЛАНСИН...».
(КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасидан).

ОЛТИН ТОҒЛАР

«Узбекзолото» комбинатининг Чодак кони коллективи мазмундор эски йил билан барвақт хайрлашиб, янги йилга анча олдин етиб келди. Улар руда қазиш ва олтин ажратиш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Ватанга планга қўшимча қилиб, анчагина салмоқли олтин ёмбиси етказиб берилади!

Корхона директори М. Ғ. Ғозиевнинг хонасида «Узбекзолото» комбинатининг кўчма Қизил байроғи кўзга ташланиб турибди. Бу байроқ коллективга уч йилдан буён муттасил топшириб келинмокда ва эндиликда кўчма байроқ деган сўз ўзининг анъанавий маъносини йўқотди. Чунки, байроқ Чодак кончиларига доимий сақлаш учун қолдирилди.

— Беш йиллик мобайнида руда қазиб чиқариш ҳажми ундан металлар ажратиб олиш анча ўсди, ер ости участкаларида ҳам, рудани қайта ишлашда ҳам лойиҳадаги қувватдан ўзиб кетилди, деб ҳикоя қилади директор. У бу муваффақиятлар технологияни узлуксиз такомиллаштириб бориш натижаси эканлигини таъкидлади.

Кейинги йилларда ишлаб чиқаришни тўхтатмаган ҳолда, биз ўз кучларимиз билан техникани янгиладик, илгариги ускуналарнинг ҳаммаси янги, модернизация қилинган ускуналар билан алмаштирилди. Кондаги юк ортадиган ва энг янги пармалаш машиналари, кон электровозларини аккумуляторли электр машиналари билан алмаштирилиши ва бошқа кўпгина янгиликлар ана шу тадбирлар комплексига киради.

Кон комитетининг раиси Н. А. Реутов бизни кончилар посёлкаси билан таништириб бундай деди:

— Маҳаллий оқсоқоллар орасида шундай афсона бор: қачонлардир Чодак дарасидан Қўқонга устига минг пуд олтин ортилган туяларнинг катта карвони борар экан. Бу олтинлар Тянь-Шань тоғларидан топилган экан. Шу ерга келганида қоронғи тушиб қолибди, ўшанда йўловчилар Жулулсой тоғи остида тунаб қолибдилар. Тунда ер қимирлаб, ўша йўловчиларни ва битмас-туганмас бойликларни тош парчалари босиб, тириклайин кўмиб юборибди. Кўплар ана шу хазинани топиш пайига тушган бўлса ҳам, лекин уларнинг уринишлари беҳуда кетибди...

Ўзбекистон кон қидирувчилари 1951 йилда шу ерларга келишди. Қидирувчиларнинг бошлиғи Д. П. Ляшкевич ва унинг рафиқаси — геолог Л. Г. Лунина «дафн этилган хазина»ни қидириб топишди Улар Пирмироб конида олтин борлигини аниқладилар. Ана шу базада Чодак кони барпо этилди. Мамлакатнинг барча жойларидан бу ерга биринчи йўл очган кишилар — кончилар кела бошлади. Тез орада йигирматача муваққат, омонат бинолар қурилган, олтин қидирувчиларнинг кашшофлари яшаган жойда шаҳар типидаги Олтинкон посёлкаси қад кўтарди.

Асфальт ётқизилган кўчалар бўйлаб, жамики қулайликлари билан ўнлаб икки қаватли уй-жой бинолари қад кўтарди. Мактаб, болалар боғчаси, клуб магазинлар қурилди. Ҳаммом-кирхона комбинати қурилиши тугай деб қолди.

Атрофдаги қишлоқ аҳолиси ўртасидан ҳам кончи кадрлар етишиб камол топди. Юзлаб колхозчилар бу ерда ишчилик касб-корини эгаллаб, малакали кончи бўлиб етишди. Кондаги ишчилар ва инженерларнинг учдан икки қисмидан кўпроғи маҳаллий аҳолидир. Мелибой Маҳкамов бу ерга қишлоқ мактабини тамомлаганидан кейин келди. У шу ерда партияга ўтди, зарбдор меҳнати учун Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди. У энг яхши проходкачилардан бири. Колхозчининг ўғли Асрор Бузруков ўрта мактабни тамомлаб чиққач, политехника институтига ўқишга кирди. Кейин эса бу ерга катта геолог бўлиб қайтди.

Посёлка тобора обод бўлмоқда. Чодак конининг қуввати ортмоқда, ёш ишчилар отряди ўсмоқда. Ишчиларнинг сафларига ҳар йили ўнлаб қишлоқ йигитлари келиб қўшилмоқда. Улар 50 ветеран-мураббийдан таълим олмоқда. Бу мураббийлар орасида Б. П. Коваленко, В. Амашутский ва бошқа кўпгина кишилар бор.

Кон коллективи партия XXV съезди очиладиган кунгача икки ойлик планни бажариш мажбуриятини олди.

Р. БИЧУРИН,
ЎзТАГ мухбири.

ШАХДАМ ҚАДАМЛАР

Янги йилнинг илк иш кунлари бошланди. Барча совет кишилари ўнинчи беш йиллик лойиҳаларида кўрсатилган буюк вазифаларни бажаришга киришди. Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам ана шу улуғвор сафда яратувчилик ишларига отланишди. Уларнинг кўпчилиги бутун эл-юрт байрам кайфияти билан яшаган тантанавор соатларда ҳам зарбдор меҳнат вахтасини давом эттиришди. Эски йилни дастгоҳ ёнида, шахтада, катта-катта трассаларда, нур булоқларида кузатишди. Қуйида ўша кунги меҳнат зафарлари ҳақида сўзлаб бериш учун улардан бир нечасига сўз берамиз.

ДАСТЛАБКИ НУР

Утган беш йиллик ГРЭСимиз ҳаётида унутилмас йиллар бўлди. Бу давр ичида корхона лойиҳадаги қувват даражасига етказилиб, тўла ишга туширилди. Янги беш йилликда эса нурчиларимиз халқ хўжалигига ҳар қачонгидан кўп электр энергияси етказиб бериш мажбуриятини олишган. Шу ниятда улар 1976 йилнинг илк меҳнат кунларини зўр кўтаринки руҳ билан бошлашди. Эл-юрт байрам либосига бурканган соатларда ҳам меҳнат вахтасида турдилар. Дастлабки уч кун ичида 72 миллион киловатт-соат электр энергияси ҳосил қилинди.

Уткир ҲОШИМОВ,
Тошкент ГРЭСи бош инженери.

ВАХТА ДАВОМ ЭТАДИ

Унинчи беш йилликнинг илк дақиқаларини Ангрен кўмир разрези шахтерлари забойларда кутиб олишди. Улар олдиндан келишиб олинганидек, партия XXV съезди йилини шахдам одимлар билан бошлашди ва ўша кунги ҳар уч сменада пландан ташқари 10 тоннадан кўп «қора олтин» қазиб чиқардилар. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Хўжа Алиқулов, Ленин орденли Валентин Лазерев, Холбой Бойназаров ўртоқлар ишлаётган участкаларда меҳнат унумдорлиги ҳар қачонгидан юқори бўлди. 285 ишчи янги — 1976 йилнинг сўнгги ойлари ва иккинчи ярим йили ҳисобига иш бошлади.

Шахтерлар партия XXV съезди очиладиган кунга қадар планга қўшимча 16 минг тонна кўмир қазиб олишга бел боғлашди.

Маҳкам ҲОЖИМАТОВ,
шахтер.

ЯНГИ УФҚЛАР

КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида партия XXV съездига лойиҳасини жаҳон жамоатчилиги ва кўпгина мамлакатларнинг матбуоти катта халқаро аҳамиятга молик ҳужжат, деб баҳоламоқда. Шарҳларда қуйидагилар таъкидлаб ўтилмоқда: янги беш йиллик лойиҳаси мамлакатнинг анча кўпайган иқтисодий потенциалига, совет фани, техникаси ва маданиятини ривожлантиришда эришилган ютуқларга, СССРдаги барча халқларнинг партия раҳбарлигида КПСС XXIV съезди қарорларини, тўққизинчи беш йиллик планларни амалга ошириш соҳасидаги муваффақиятларига асосланади. Бу муваффақиятлар ҳамда бундан буён ҳам дадил олға бориш йўлидаги илҳомбахш истиқболлар социализмнинг иқтисодий кризис, пулнинг қадрсизланиши, оммавий ишсизлик гирдобига тушиб қолган капитализмдан афзаллигини яққол намойиш қилмоқда, деб таъкидлайди кўпгина шарҳчилар.

УЛАН-БАТОР. МХР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, давлат план комиссиясининг раиси Д. Содном ТАСС мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: монгол халқи КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳаси билан ғоят қизиқиб танишмоқда. Бу лойиҳа жуда катта халқаро аҳамиятга эга бўлган теран илмий ҳужжатдир. Бу ҳужжатда КПССнинг ҳамма нарса тинчлик учун, ҳамма нарса халқларнинг фаровонлиги ва бахт-саодати учун деган ленинча бош йўли жуда равшан ифода этилган. КПСС Марказий Комитетининг тарихий ҳужжатида, деб таъкидлади Д. Содном, хўжалик ва маданий қурилишнинг, меҳнат унумдорлигини ғоят юксалтириш ва фан-техника тараққиётини жадаллаштириш йўли билан ишлаб чиқариш самарадорлигини, унинг сифат кўрсаткичларини ҳар томонлама ошириш соҳасидаги тадбирларнинг мислсиз кўлами акс эттирилганлиги кишида зўр таассурот қолдиради. Унинчи беш йилликда Совет Иттифоқининг шарқий районлари иқтисодий потенциалини янада оширишга алоҳида эътибор қилинган. Бу тадбирлар МХР учун ҳам ғоят диққатга сазовордир, чунки бу тадбирлар шубҳасиз МХР билан СССР ўртасидаги анъанавий ҳамкорликни келгуси даврни мўлжаллаб кенгайтириш ва кучайтириш учун муҳим аҳамиятга молик бўлади.

ПРАГА. Чехословакияда чиқадиган «Люд» газетаси қуйидагиларни таъкидлаб ёзади: келгуси беш йилликда совет экономикасини ривожлантириш планининг лойиҳаси халқаро аҳамиятга эга программадир. Бу программанинг амалга оширилиши марксизм-ленинизм ҳазинасига муҳим ҳисса бўлиб қўшилади, коммунизмнинг моддий-техника базасини қуриш соҳасидаги тажрибани яна ҳам кўпроқ бойитади.

Совет коммунистлари ва бутун совет халқининг иқтисодий программаси, деб таъкидлайди газета, социалистик тузумнинг яққол устун эканлигидан, Совет Иттифоқининг, ленинчи Коммунистик партия раҳбарлигидаги меҳнаткашлар оммасининг буюк ва битмас-туганмас имкониятларидан далолат бериб турибди.

БОНН. Демократ олимлар иттифоқи федерал правлениесининг аъзоси П. Кайзер бундай деди: янги беш йиллик планнинг улуғворлиги даставвал Совет Иттифоқининг тинчлик йўлидаги ҳаракатларидан, унинг раҳбарлари тинчлик тақдири тўғрисида, совет халқи фаровонлигини ошириш ҳақида зўр меҳрибонлик қилаётганлигидан далолат беради. КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасида ана шу планнинг асосий йўналишлари баён этиб берилган. Шу нарса диққатга сазовор ва муҳимки, лойиҳа СССРда КПСС съезди очилишидан анча олдин эълон қилинди. Бу — Совет Иттифоқи аҳолисининг мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг шу қадар муҳим программасини муҳокама қилишда актив иштирок этишига имкон беради. Шу нарса ҳам равшанки, тўққизинчи беш йиллик план муваффақиятли бажарилганлиги туфайли янги марраларни белгилаш мумкин бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг лойиҳаси, деди сўнгра ғарбий германиялик олим, Совет Иттифоқи ўзининг қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришга ғоят катта эътибор бераётганлигини кўрсатиб турибди. Шу мақсадларга жуда кўп маблағ ажратилмоқда.

Лойиҳадаги рақамлар, деб таъкидлади П. Кайзер, СССРда нарх-наво, квартира ҳақи, коммунал хизмат ҳақи барқарор бўлиб қолаётганлигини ва мудофаага сарфланаётган харажтлар салмоғи қисқараётганлигини эътиборга олганда янада каттароқ аҳамият касб этади.

(ТАСС, 3 январь).

ВАТАНИМИЗ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ ЯНГИ МАРРАЛАРИ

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИНИ ЮКСАЛТИРИШ — БОШ МАСАЛА

ХИЗМАТ МАДАНИЯТИНИ ОШИРАМИЗ

Биз, умумий овқатланиш ходимлари ўнинчи беш йилликда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасини зўр эътибор ва фахрланиш ҳис-туйғулари билан ўқиб чиқдик. Коммунистик партиянинг ижтимоий ишлаб чиқаришни муттасил ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини юксалтиришга қаратилган бош йўли лойиҳада ўз ифодасини топган.

Лойиҳада аҳолига хизмат кўрсатиш соҳаларини, жумладан умумий овқатланишни янада ривожлантириш ва бу тармоқни юксалтириш йўллари аниқ белгилаб берилди.

Кейинги йилларда меҳнаткашларга хизмат кўрсатишни яхшилаш борасида шаҳарда кўпгина ишлар амалга оширилди. Автоном республика пойтахти Нукусда ресторанлар ва ошхоналар сони кўпайтирилди. Айниқса ишчилар ошхоналарини кўпайтириш ва уларнинг ишини яхшилашга катта эътибор берилди. Натижада асфальт-бетон заводи, авторемонт заводи, 14-автобаза, полиграфия комбинати, ғишт заводи ва бошқа корхоналар ҳузуридаги ошхоналарнинг иши тартибга солинди. Эндиликда бу умумий овқатланиш корхоналарининг ишидан меҳнаткашлар мамнун бўлмоқдалар.

Шаҳардаги ҳамма мактаблар ҳузурида, олий ва ўрта ўқув юртларида ошхоналар, буфетлар ишлаб турибди. Умумий овқатланиш корхоналари тўққизинчи беш йиллик топшириқларини ортиғи билан бажардилар. Бунга хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш, овқатларнинг хилини ва сифатини яхшилаш туфайли эришилди. Меҳнаткашларнинг овқатланиш учун кетадиган вақтини тежаш мақсадида ҳамма ошхоналарда хўрандаларнинг ўз-ўзига хизмат усули жорий этилди.

Кейинги йилларда умумий овқатланиш корхоналари учун кадрлар тайёрлаш ҳам яхшиланди.

КПСС Марказий Комитетининг лойиҳасида умумий овқатланиш ходимлари олдига жуда катта вазифалар қўйилган. Маҳсулот турларини кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш, хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш ҳамиша диққат-марказимизда бўлмоғи керак.

Умумий овқатланишни яхшилаш ҳамда ярим фабрикатлар, кулинария масаллиқлари ишлаб чиқариш ва уларни аҳолига сотишни кўпайтириш нақадар катта социал аҳамиятга эга эканини биламиз. Бу — уй-рўзғор ишларини олиб боришга сарфланадиган вақтни қисқартириш учун шарт-шароитлар вужудга келтиради.

Бу вазифаларни ҳал этиш учун жуда кўп иш қилишимизга тўғри келади. Бу йўлда умумий овқатланиш корхоналари олдида ўзига хос қийинчиликлар ҳам мавжуд. Мен аввало ошхоналар учун саноат йўли билан ярим фабрикатлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш тўғрисида тўхталмоқчиман. Ҳозирги вақтда ҳамма ошхоналар ва ресторанларда маҳсулот тайёрлаш цехлари мавжуддир. Хилма-хил овқатларни тайёрлаш учун масаллиқларни тахт қилишни марказлаштириш қанчадан-қанча ишчи кучини тежаган бўлар эди. Бундан ташқари, овқат пишириш учун кетадиган вақт ҳам кескин камаяди ва ошхоналарда овқат хилини кўпайтириш имконияти туғилади. Бунинг учун эса масаллиқ тайёрлашни марказлаштириш, яъни марказий цех қуриш керак. Афсуски, бундай цехлар қуриш ва уларни жиҳозлаш ҳали яхши йўлга қўйилмаган.

Савдо министрлиги ана шундай масалаларни ҳал этишда умумий овқатланиш корхоналари ходимларига амалий ёрдам кўрсатишини истар эдик.

Ж. МАШАРИПОВ,
Нукус шаҳар умумий овқатланиш трестининг директори.

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАСИ — КОММУНИСТИК ПАРТИЯНИНГ ХАЛҚ ТУРМУШИНИНГ МОДДИЙ ВА МАДАНИЙ ДАРАЖАСИНИ ЮКСАЛТИРИШГА ҚАРАТИЛГАН ЙЎЛИНИ ИЖТИМОИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ МУТТАСИЛ ВА ПРОПОРЦИОНАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ ҲАМДА УНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ, ФАН-ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИНИ ЖАДАЛЛАШТИРИШ, МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШ, ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ БАРЧА БЎҒИНЛАРИДА ИШ СИФАТИНИ БУТУН ЧОРАЛАР БИЛАН ЯХШИЛАШ АСОСИДА ИЗЧИЛЛИК БИЛАН АМАЛГА ОШИРИШДАН ИБОРАТ.

(КПСС Марказий Комитетининг XXV съездга лойиҳасидан).

«Ташсельмаш» заводининг илғор ишчиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Маҳмуд Мўйдинов ва у бошлиқ тунукачи-слесарлар бригадаси ўтган беш йилликда икки беш йиллик миқдорида иш адо этдилар. «Ўнинчи беш йилликда ҳам астойдил меҳнат қиламиз» дейди бригада аъзолари. Суратда: янги беш йилликни шаҳдам одимлар билан бошлаган Ленин орденли ишчи — М. Мўйдинов бригада аъзолари билан.

А. Тўраев фотоси.

ИЛҲОМ ЧАШМАСИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ДАВРА СТОЛИ

Партия комитетлари КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида партия XXV съездига лойиҳасини меҳнаткашлар ўртасида кенг пропаганда қилишни кучайтириб юбордилар. Идеология ходимларининг республика активи йиғилишида бу ишни кенг миқёсда олиб боришнинг амалий тадбирлари белгиланди. Редакция Калинин районида ўтказган идеология ходимларининг «Давра столи»да ҳам лойиҳани пропаганда қилишнинг усул ва услубларини такомиллаштириш хусусида сўз борди.

— КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳаси эълон қилингач, — деди **Орджоникидзе номли колхоз партия комитетининг секретари СОБИР АЙТУБОЕВ**, — партия комитети меҳнаткашлар ўртасида ташвиқот-тарғибот ишларини жонлантириш тадбирларини белгилаб чиқди. Сиёсий ахборотчилар, агитаторлар составини юқори малакали, ғоявий етук коммунистлар билан тўлдирилди.

Лойиҳада тўққизинчи беш йилликнинг асосий якунлари чиқарилганлиги, ўнинчи беш йилликнинг муҳим вазифалари белгиланганлиги бригадалар, фермалар, теплица комбинатида ўтказилаётган суҳбатларнинг асосий мавзуи бўлиб қолди. Агитаторлар ва сиёсий ахборотчилар колхоз ишлаб чиқаришининг ўтган беш йилликдаги якунлари, келгуси беш йилликдаги вазифаларига оид материаллар билан таъминланди.

Ўтказилаётган суҳбатларда ишлаб чиқариш натижаларини таққослашга катта ўрин берилмоқда. Тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки уч йилида хўжалигимизда планлар бажарилмай қолган эди. Бунинг асосий сабаби экин майдонлари йириклаштирилмаганлигида, ихтисослаштиришга тўлиқ ўтилмаганлигида, кадрларда топширилган ишга масъулият бўшаштириб юборилганлигида эди. Шу хулосалардан келиб чиқиб колхоз ишлаб чиқаришини ихтисослаштиришнинг комплекс плани амалга оширилди. Натижада сўнгги икки йилда тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки уч йилдагига қараганда анча ортиқ қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирилди.

КПСС Марказий Комитетининг лойиҳасида қишлоқ хўжалигини ихтисослаштириш асосида маҳсулот ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш кўзда тутилганлиги колхозчиларимизни қувонтирмоқда. Коммунистлардан Бахтиёр Аҳмедов, Шарофат Абдуллаева, Неъмат Одилов, Ҳасан Қодиров ўртоқлар ўтказаётган суҳбатларда ихтисослаштириш экономикани ривожлантиришнинг катта истиқболларини очиши алоҳида таъкидланмоқда. Бригадалар, фермаларда ўтган суҳбатлар вақтида колхозчиларимиз 1976 йил учун юксак мажбуриятлар қабул қилишди. Партия комитети уларни умумлаштириб чиқди. Колхозчиларимиз 1976 йили 6100 тонна қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқаришга аҳд қилдилар.

— Дарҳақиқат, лойиҳани муҳокама қилиш меҳнаткашларнинг меҳнат активлигини беқиёс ошириб юборди, — деди **«Қорасув» совхози 2-бўлим 1-бригада агитатори КАРИМА ТОИРОВА**. — Мен совхоз хотин-қизлари ўртасида Марказий Комитет лойиҳаси юзасидан суҳбатлар ўтказмоқдаман. Ишлаб турган хотин-қизларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш тадбирлари уларда катта қизиқиш туғдирмоқда. Лойиҳада куни узайтирилган группалар, боғча-яслилар тармоғини кенгайтириш кўзда тутилгани ҳам ишчиларимизни беҳад хурсанд қилмоқда. «Бу ғамхўрликларга жавобан, — деди суҳбат вақтида ишчи Жамила Эрматова, — биз янада унумлироқ меҳнат қиламиз». Шу кунларда хотин-қизларимиз парник хўжалигида келгуси йил учун пухта замин яратмоқдалар. Мастура Усмонова, Ҳимоят Қодировалар съезд олди мусобақасида пешқадамлик қилишмоқда.

Йиғилишда Калинин номли колхоз ферма мудири, агитатор Мансур СОДИҚОВ бундай деди: Лойиҳада чорва маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш йўллари аниқ кўрсатиб берилган. Ўтказилаётган суҳбатларимизда бу мавзу асосий ўринни эгаллаётганлиги бежиз эмас. Чунки, фермамиз келгусида сут ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилади, йирик чорва комплексига айланади. 1980 йилга бориб биз минг тоннадан кўпроқ сут ишлаб чиқаришимиз керак. Суҳбатлар чоғида бу маррани эгаллашнинг омиллари — резервларга алоҳида тўхталмоқдамиз. Илғор сут соғувчилардан Инобат Акромова, Марзия Огаметова, Мария Памятноваларнинг тажрибасини кенг ёймоқдамиз. Колхоз партия комитети агитаторларни зарур материаллар билан таъминлаб турибди.

Район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири МИРЗА АҲМЕДОВ «Давра стол»ига якун ясади. У райком ва бошланғич партия ташкилотларида лойиҳани пропаганда қилиш қандай йўлга қўйилганлиги, бу ишда ташвиқот-тарғиботнинг самарали усул ва услубларидан қандай фойдаланилаётганлиги хусусида алоҳида тўхталди.

— Райком лойиҳани пропаганда қилишга бағишланган тадбирлар комплексини тузиб чиқди, — деди у, бу ишда район партия комитетининг 31 штатсиз лектори, 170 сиёсий ахборотчи, 210 сиёсий ташкилотчи, 380 агитатор, «Билим» жамиятининг 900 аъзоси фаол қатнашмоқда. Кўргазмали агитация воситаларини янгиладик. Идеология ходимлари семинарларида бу соҳада тўпланган дастлабки тажрибани умумлаштирмоқчимиз. Лойиҳа ҳақида колхоз ва совхозларнинг радиоузеллари орқали суҳбатлар ўтказилмоқда. Куйбишев номли колхоз, «Назарбек» ва «Бўзсув» совхозларининг партия комитетлари лойиҳани меҳнаткашлар ўртасида чуқур ва кенг пропаганда қилмоқдалар. Штатсиз лекторларимиздан Абдулла Қодиров ва Воҳид Усмоновларнинг лекциялари тингловчиларда катта қизиқиш туғдирмоқда.

Дарҳақиқат, Калинин район партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасини пропаганда қилишда ташвиқот ишининг хилма-хил усуллари ва воситаларидан ўринли фойдаланмоқдалар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми педагогика фанини ривожлантириш, илмий кадрлар тайёрлаш соҳасидаги хизматлари учун Низомий номли Тошкент давлат педагогика институтининг қуйидаги ўқитувчиларига «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвонини берди:

Отажонов Раҳим Каримович — математика методикаси кафедрасининг профессори вазифасини ижро этувчи.

Давлетшин Муҳамед Габдулгалимович — психология кафедрасининг мудири.

Мақсудов Шермат Тошметович — математика анализи кафедрасининг профессори вазифасини ижро этувчи.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми юқори малакали педагог кадрлар тайёрлаш ва коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги хизматлари учун Низомий номли Тошкент давлат педагогика институтининг қуйидаги ўқитувчиларига «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи» фахрий унвонини берди:

Бурнашев Фарид Муҳамедович — диалектик ва тарихий материализм кафедрасининг доценти.

Зубаирова Назия Закировна — бошланғич синфлар педагогикаси кафедрасининг доценти.

Салимов Теша Ҳакимович — ўзбек тили ва адабиётини ўқитиш методикаси кафедрасининг мудири.

Турсунов Самад — физика методикаси кафедраси профессори вазифасини ижро этувчи.

Ҳомидий Ҳаким — ўзбек адабиёти кафедрасининг доценти.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми кўп йиллик самарали педагогик фаолияти, ўқитувчи кадрлар тайёрлаганлиги ва тарбиялаганлиги учун Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти ўқитувчилари ва ходимларидан бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

КЎЧМА НАСОСЛАР

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг Тошкент яқинидаги Бектемир шаҳрида жойлашган экспериментал ихтисослаштирилган ремонт-ишлаб чиқариш корхонаси бу йил охирги — 120-кўчма насос станцияни ишлаб чиқарди. Коллектив колхоз ва совхозларнинг буюртмаларини бажарди.

Кўчма установка ғоят баракалидир. У сув манбаларидан секундига 700 литр сув тортиб далаларга етказиб бера олади. Бектемирда бу янги йилда ана шундай машиналардан 350 тасини тайёрлаш мўлжалланмоқда. (ЎзТАГ).

ИБРАТЛИ ИШЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Қишлоқда турмуш маданиятини янада юксалтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарори Фарғона областининг қатор районларида муваффақиятли амалга оширилмоқда. Бу борада хусусан Тошлоқ райони хўжаликларида, айниқса ибратли ишлар қилинаётир.

Район хўжаликларининг деярли ҳаммасида турмуш маданияти ва гигиена халқ университетлари, «Бахт» уйлари очилди. Бирнеча колхоз ва корхоналарда ташкил этилган музей ва шон-шуҳрат клублари мазкур хўжаликлар тарихи, ажойиб одамлар ҳамда Улуғ Ватан уруши фронтларида жонбозлик кўрсатган жангчиларнинг фидойиликлари ҳақида ҳикоя қилиши билан ҳам бу ерга келувчиларни мамнун этяпти.

Айниқса, райондаги Куйбишев номли колхозда ишлаётган турмуш маданияти ва гигиена халқ университети иши эътиборга лойиқдир. Университетда 110 киши ўқимоқда. Лекторликка малакали врачлар ва олий ихтисосли педагоглар жалб этилган. Санитар врач ўртоқ А. Латипов мазкур халқ университетининг проректоридир. У санитария ҳақида программа бўйича ўтказилган машғулотлар тингловчиларининг кундалик ҳаётига катта ижобий наф кўрсатаётгани ҳақида марок билан гапиради. Худди шунингдек «Оқ олтин», «Партия XXII съезди», «Фарғона», Карл Маркс номли колхозлардаги халқ университетлари, «Бахт» уйлари ва шон-шуҳрат клублари ҳам қишлоқ меҳнаткашларининг кенг қатламлари ўртасида турмуш маданиятини юксалтириш, энг яхши анъаналарни тарғиб этишда самарали иш олиб бораётирлар.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ДОВОНДАН НИГОҲ ТАШЛАГАНДА...

Вақтнинг шундай хусусияти бор — ташвиш билан ўтадиган кундалик ишнинг оқибат натижасидаги асосий, айтайлик, соф якунини саралаб чиқаради. Бу якунда айтайлик, қилмоқчи бўлган ёки «сал бўлмаса бажарган» ишинг муқаррар равишда ўз аҳамиятини йўқотади. Фақат вужудга келтирилган нарсалар, айтилган фикр, амалга оширилган режаларгина қолади.

Одамнинг хотираси эса тамоман бошқа нарса. Хотиранинг ўз қонунлари бор. Узоқбой Саримсоқов ҳисобот докладининг саҳифаларини охирги марта назардан ўтказиб, ҳорғин кўзларини юмганида унинг хаёлида эртага минбардан туриб айтиши лозим бўлган якунловчи рақамлар эмас, балки бундан беш йил илгари эрталаб «биринчи шахс» сифатида райком биносига кирганда тут дарахтининг шохларига тушган енгил қиш туманининг катта-катта томчилари гавдаланди. Табрик сўзлари орасида кимдир: «Узоқбой Саримсоқович, Избосканда тўққизинчи беш йиллик билан икковлашиб бирга иш бошлайдиган бўлдингиз» деб ҳазиллашганди. Бу сўзлар унинг хаёлига маҳкам ўрнашиб олди.

Танасига бундоқ ўйлаб қараса, ҳазилнинг жони бор экан. Мана, Избоскан беш йиллиги, у энди тўлалигича, худди кафтдагидек яққол кўриниб турибди. Кўнгил тўлмайдиган бирон-бир томони бўлса, сендан илгари бу ерда ишлаганлардан кўрмайсан. Ютуқлари ҳам, камчиликлари ҳам ўзингники. Хўш, сенинг ўзингнинг «соф якунинг» нимадан иборат, секретарь?

Асосий сиёсат — экономика. Фарғона водийсининг ҳамма жойида бўлганидек, избосканликларнинг экономикасида ҳам асосий ўринни пахта эгаллайди. Саримсоқов ҳисоботнинг бир неча саҳифасини варақлаб, қуйидаги таниш сатрларни назардан ўтказди... «Пахта етиштириш 1970 йилдагига нисбатан 30,9 процент кўпайди». Яна: «Бу йил давлатга пахта топшириш плани 20 иш кунида бажарилди...».

Йигирма кунда. Бу, пахта йиғим-теримига одатда уч ой вақт сарфланадиган Избосканда! Эндиликда ҳеч ким бунга ажабланмайди ҳам. Секретарь етмиш биринчи йилнинг баҳорида бўлиб ўтган район пахтакорларининг слётида биринчи марта сўзлаганлигини эслаб мийиғида кулиб қўйди. Ўшанда район бу йил машиналар ёрдами билан ҳосил йиғим-теримини бир ой ичида тугаллаши керак деганида, залдаги баъзи бировлар ишонмай, бир-бировларига маънодор қараб қўйишган эди. Бу ерни «Савай» деб ўйлаяпти шекилли, деб пичирлади президиумда ўтирганлардан бири ёнидаги кишига. Шундай дейишлари кўчлимга келувди, — ҳаёлидан ўтказди у. Ёш агроном Узоқбой Саримсоқовнинг шуҳрати худди мана шу жойдан бошланди. У раҳбар бўлган ва ҳозирги вақтда донғи кетган совхоз пахтазорларида етиштирилган ҳосилнинг деярли ҳаммаси—90 процентгача бўлган қисми машиналар билан териб олинганди.

Ҳа, бу ер «Савай» эмас. Бу ернинг ўз анъаналари, иш услуби, ўзаро муносабатлари, айрим проблемаларга ўзига хос қарашлари бор. Сен эса яккабош раҳбар эмассан. Сенинг буйруқ беришга ҳаққинг йўқ, сенинг бурчинг — ишонтириш. Янги секретарь бу жиҳатларни бюронинг биринчи мажлисларидаёқ, активлар билан дастлабки учрашувлардаёқ, хўжаликларнинг мутахассислари, раҳбарлари билан биринчи узоқ ва қийин шароитда ўтган суҳбатлардаёқ дарҳол тушуниб олди.

Умуман олганда механизацияга ҳеч ким қаршилик билдирмади. Пахтанинг атиги 20-22 процентигина машиналар билан терилиши қаноатлантирмаслигига қўшилишди. Мактаб ўқувчилари, ишчи ва хизматчилар ойлаб ўқишдан, ишдан қолиши ёмон. Бу ерда аҳволни бирданига ўзгартириб бўлармикин? Район эски, одамлар қадимдан яшашади — қўриқ эмас. Пахта пайкаллари кичик, бунинг устига тут дарахтлари пала-партиш экиб ташланган. Машинани қайтариб бўлмайди. Тут дарахтларини кесиш ҳам мумкин эмас, пилла тайёрлаш планининг бажарилиши ана шу дарахтларга боғлиқ. Кўп сонли механизаторларни қаердан олиш керак?.. Пахтани эса, сирасини айтганда, район машиналарсиз ҳам мамлакатга кўп миқдорда етказиб бермоқда. У охирги ўриндаги районлардан эмас.

Объектив сабабларнинг «темир» мантиқи! У ўзининг иложсизлиги билан қанчадан-қанча кишиларни ноқулай аҳволга қўйиб келди, ҳозир ҳам шундай бўляпти. Район мамлакатга кўп пахта бераётганлиги яхши, ўртоқлар. Лекин пахта арзон ҳам бўлиши керак. Бунга эса механизациясиз қандай қилиб эришиш мумкин? Машиналар пахтанинг ҳар бир тоннаси ҳисобига ўттиз сўмгача маблағни иқтисод қилиб беради. Дарахтлар ҳалақит беряптими? Келинглар, уларни карталарнинг четига кўчириб ўтқазайлик. Механизаторларга келганда эса фақат бир йўл бор — ўзимиз тайёрлашимиз лозим. Бу ишни дарҳол бошлашимиз керак. Бир кун ҳам кечиктириб бўлмайди.

Янги ишда маслакдошларни топиш ҳаммадан муҳим аҳамиятга эга. Саримсоқов уларни топди. Уларни пахтачилик бригадаларида ҳам, қишлоқ хўжалик бошқармасидаги мутахассислар ўртасида ҳам, райком бюросининг аъзолари орасида ҳам топди. «Техникани ҳамма билишга мажбур!» деган шиор районда қонун тусини олди. Янгидан ташкил қилинган механизаторлар тайёрлаш курсларида колхоз ёшларидан ташқари, қишлоқ хўжалигига алоқаси бўлган барча раҳбар ходимлар ҳам ўқишлари лозим бўлди. Ҳеч ким четда қолмаслиги учун биринчи секретарнинг ўзи машғулотларга қатнашди, дарсларни эътибор билан тинглади, ёзиб борди. Ваҳолонки, у совхозда директор бўлиб ишлаган вақтидаёқ пахта териш агрегатларини мукаммал ўрганиб олган эди.

Хуллас, пахта йиғим-терими олдидан анъанавий кенгаш — механизаторлар слёти ўтказилганида Саримсоқов пахта топшириш планини ўттиз кунда бажариш, ҳосилнинг ярмини машиналар билан териб олиш вазифасини қўйди. «Мактаб ўқувчилари ва студентлар ўқишларини давом эттиришсин, муассасалар ишини тўхтатмасин, ветеранлар дам олаверсин», — деди у.

Ҳа, Избосканда бундай сўзларни ҳали ҳеч ким эшитмаган эди. Йиғилишдан кейин район ижроия комитетининг раиси Саримсоқовнинг ёнига келиб ўйланиб тургандан сўнг, эҳтиёткорлик билан: «Ўттиз кун... Ҳм... Бироз шошма-шошарлик қилмадикмикин?», — деди.

— Шошма-шошарлик дедингизми? — жаҳл билан сўради секретарь. — Мен ўзимнинг бугунги нутқимга саккиз ой давомида, бу районга келган дастлабки кунимдан бошлаб тайёргарлик кўрганман. Машина терими — ахир бу фақат қўл меҳнатини енгиллаштиришнинг ўзигина эмас-ку. Бу, аслини олганда, маданиятнинг, юксалиши, ҳаётга муносабатнинг янги намунаси-ку! Қисқа қилиб айтганда, партиявий ишнинг худди ўзгинаси-ку!

— Бунинг ажабланадиган жойи ҳам йўқ, — ўзини босиб олиб қўшиб қўйди у. — Ҳосилнинг ярмини машина билан териш нима деган гап. Мен механизаторларнинг биринчи съездида савайликлар номидан ҳосилнинг ўттиз процентини машиналар билан териш мажбуриятини олганимда қандай шов-шув кўтарилганлиги, газеталарда расмим босилганлиги, бутун республикага донг таратганлигимиз эсимда.

Ҳа, вақт ўтиб бормоқда. Кечаги юксак марралар бугунги кунда унчалик сезилмайди. Умуман сиз, секретарь Избосканда дастлабки кузингизда жуда ҳам тўлқинланган эдингиз. Пахта йиғим-терими белгиланган вақтда бошланди ва жадал тус олди. Юзлаб машиналар, минглаб одамлар кеча ва кундуз тиним билмай ишлашди, пахтазорларда сузаётган машиналар орқасидан, дала йўлларида чанг кўтарилди. Хирмонлардаги оппоқ пахта уюмлари соат сайин кўтарилиб борди. Ҳамма газеталар кун сайин худди фронт сводкалари сингари районлар ва хўжаликларнинг кўрсаткичларини ёзиб борди. Айни шу паллада Избосканда қаердадир иш тўхтаб қолди, қаердадир машинанинг қисмлари синди. Кимдир запас қисмларини етказиб бериш ҳақида кўрсатма бермади. Кимдир ҳосил йиғим-терими палласида беғамлик қилди, вақтни бой берди. Областдан телефон қилиб қолишди. Кўп йўл юрган райком «газиги»нинг мотори қизиб пайкалнинг чеккасида оғир нафас оларди. Афтидан, сен машаққат билан тузган, раислар билан, бригадирлар билан, мутахассислар билан минг марта келишиб белгилаган бутун графигинг чиппакка чиқяпти. Ҳафсала пир бўладиган пайт келганга ўхшайди, лекин коммунистнинг луғатида бундай тушунча йўқ. Ирода, интилиш, қатъиятлик, одамларга ишонч бор. Ҳафсала пир бўлиши мумкин эмас. Ишларнинг кетиши чакки эмас.

Областга кун сайин юбориладиган сводкада бир кунда пахта терилди деган кутилмаган рақам пайдо бўлган кунга ҳам етиб келинди. Секретарнинг кабинетида область статистика бошқармасидан қилинган телефон қўнғироғи жаранглади:

— Узоқбой Саримсоқович,— хато эмасми? Избосканда илгари ҳеч қачон бундай бўлмаган эди.

— Илгари кўп нарса бўлмаган, — атайлаб вазмин жавоб қилди секретарь, — лекин унинг товушида қанчадан-қанча пинҳоний тантана оҳанги бор эди. — Шуни билиб қўйингки, қадрдон дўстим, избосканликлар янглишмайдилар.

Қўрғонтепадаги «Савай» совхозидан чиққан Узоқбой Саримсоқов худди мана шундай избосканлик ватанпарварга айланди. Албатта, ҳамма нарсага бирданига эришиб бўлмади. Барибир юқори синф ўқувчиларининг бир қисмини бир неча ҳафта давомида ўқишдан қолдиришга тўғри келди. Белгиланган муддатда ҳамма жойда ҳам бирдек улгурипмади. Лекин тез оқадиган дарёда қайиқни ҳамма вақт ҳам бир текис бошқариб бўлмайди, оқимга тўғри мўлжал олиб бўлмайди. Энг муҳими — одамлар ўзларига, техникага ишонишди. Одамларнинг психологиясида турли ўзгариш юз берди. Эндиликда эса кимдир «Саримсоқов услуби» деган гап тарқатди.

Услубнинг ўзи нима? У нимага асосланади? Характернинг шахсий хусусиятларигами? Тўпланган тажрибагами? Тажриба ҳам турлича бўлади. Қўшни районлардан бирида ишнинг қизғин палласида ҳар куни роппа-роса эрталаб соат бешда раҳбар активларнинг йиғилишини ўтказадиган секретарь бўларди. Унинг ягона мақсади «масъулият ҳиссини ошириш»дан иборат эди. Ўзи эса райкомда иш билан банд бўлгани учун далага шоферини юборар, одамлар узоқдан секретарнинг «Волга»си келаётганини кўриб жадалроқ ишлашади деб ўйларди. Саримсоқовдан илгари бу ерда райком секретари бўлиб ишлаган киши эса барча табақадаги одамлар билан жонли алоқада бўлишни афзал кўрарди. У дала шийпонларида соатлаб суҳбат ўтказарди. Кимнинг услуби яхшилиги энди ҳаммага маълум. Шундай бўлса ҳам, Саримсоқов «Масъулиятни оширган» ўша секретарнинг ташвиш ва ҳаяжон тўла услубини бутунлай рад этмайди. Негаки, айрим кишиларда хўжасизлик ва масъулиятсизликнинг ҳамроҳи бўлган хотиржамлик кайфияти ҳали ҳозирча бор экан талабчанлик, контроль, таъбир жоиз бўлса қаттиқ контроль жуда зарур.

Услубни ҳаётнинг ўзи шакллантиради. Йил сайин майда-чуйда масалаларга тобора камроқ эътибор берилиб, ишонч, аниқлик, ташкилотчилик ортмоқда. Кўпроқ маънавий қониқишни ҳам бунга қўшишни истардим. Лекин қалбнинг азалий ташвишини сўндириб бўладими ахир. Масалан, «пахта етиштириш 30,9 процент кўпайганлиги» ҳақидаги ўша асосий рақамни олайлик. Бундоқ қараганда оз эмас. Лекин агар агротехника, уруғчилик хўжалиги яхшироқ йўлга қўйилганида районнинг ва областнинг кўрсаткичи бу даражадан ҳам ошмасмиди... Агар кейинги йилларда сув танқислиги юз бермаганда бу кўрсаткич янада салмоқлироқ бўлмасмиди!

Жазирама иссиқ таъсирида ёрилиб кетган ер, жонсиз ва қовжираб қолаётган ғўза туплари, суви қуриб қолаётган ариқлар Саримсоқовнинг кўз ўнгидан ҳамон кетмайди. Худди бу унинг ҳиқилдоғидан олаётгандек, азалий ер сувсизликдан қақшаётгандек туюлади. Ирригаторларнинг қаҳрамонона ишлари, тажрибали мироблар — сувчиларнинг маҳорати бекорга кетаётгандек туюлади. Лекин қийинчиликларга бардош берилди ва ғолиб келинди. Бу қаттиқ синовдан шараф билан ўтилди: умуман район бўйича ҳар гектар ердан 36 центнердан ҳосил олинди. Бундан ўн йил илгари бундай ҳосил ҳақида бу ерда ўйлаш ҳам мумкин эмас эди. Лекин ростини айтганда, гектаридан қирқ центнердан ҳосил олиш ҳам мумкин. Мана, «Партия XX съезди» колхозининг бригадири Ўктам Соҳибов гектаридан 55 центнердан пахта териб олди. Ҳосил йиғим-теримига йигирма кун вақт сарфлади — бу ҳам чегара эмас.

У район коммунистларига мана шулар ҳақида гапириб беради. Ҳаёт бизга ўйлаш учун муддат бермайди. Ўнинчи беш йиллик бугундан бошланишини ҳамма билиб қўйсин. Районнинг бугунги зарбдор вахтаси фақат бизнинг партия XXV съездига совғамиз бўлибгина қолмай, балки беш йилликнинг буюк ҳазинасига қўшадиган биринчи улушимиз, биринчи ҳиссамиз ҳамдир.

Ўтган баҳорда яйловдаги чўпонлар ҳузурига бораётганда шофер билан бирга ликда ўтган тоғ довони — Саримсоқовнинг хотирасидан аста ўтди. Йўл қийин эди, довонга чиқишганида кўз ўнгида намоён бўлган улуғвор манзара хаёлини чулғаб олди. Ҳаво очиқ, атроф жим-жит эди. Тепада салобат тўкиб турган оппоқ Тянь-Шань чўққиларидан баданни жунжиктувчи совуқ шамол эсарди. Олдинда эса янги, янада юксакроқ довонга олиб чиқадиган йўл.

Машина олдида бироз жим туришди.

— Хўш, Шукрулла, довондан ошамизми?

— Нимага ошмас эканмиз, ўртоқ секретарь? Албатта ошамиз.

Н. КОЖАНОВ.
Андижон — Москва.
(«ПРАВДА», 1 январь 1976 йил).

ЧИНОР

ОЧЕРК

ОЛТИН КУЗ. Халқ таъбири билан айтганда коинот бахмал сепини ёйган палла. Кисловодскдаги «Ўзбекистон» санаторийси ажиб бир ҳусн касб этган. Унга кираверишда чорси ёғоч каравотга тўшалган кўрпачада нуроний бир мўйсафид болишга суянганча хаёлга толгандай ўтирарди. Ўтган-кетганларнинг эҳтиром билан берган саломига алик олиб, иссиққина сўрашарди-да, яна ўз хаёлига эрк берарди. Шу пайт дарвозадан ёшгина бир жувон боласи билан кириб келди. Болакай онанинг имоси билан одоб ила мўйсафиднинг олдига тез-тез одимлаб юриб келди ва жарангдор товуш билан салом берди. Ота сергакланиб, алик олди-да, боланинг қўлларидан ушлади. Меҳри товланиб пешонасидан ўпди. Аёлга сўз қотди:

— Айбга буюрмайсиз, қизим, ўғлингиз эварамдек кўзимга тўтиё бўлиб кетди. Худди унинг ўзгинаси-я.

Болакай онасининг пинжига кириб, отанинг сўзлари маъносини чақиб беришни унсиз кутарди. Она ҳам буни тушунди чоғи, «юр, қўзичоғим, ҳаммасини айтиб бераман» дегандай нари одимлаб кетди. Аёл ўғлига отахоннинг умр дафтарини айтиб бердими-йўқми, буниси бизга номаълум. Аммо ҳар гал ўғли унинг ёнидан ўтганида бошқача меҳр билан салом берарди.

Дарҳақиқат, бутун Фарғона водийсида, нурафшон республикамизда Эшон ака номи билан машҳур бўлган бу табаррук отахоннинг ёшлиги, бутун ҳаёти ҳозирги авлод учун ғоят ибратомуздир.

...Усмонхўжанинг оиласи бор-йўғи тўрт кишидан иборат эди. Ўтмишнинг қисмати бу оилага ҳам азоб-уқубат келтирди. Мадрасада бироз ҳарф таниб олган ота ҳеч бўлмаганда болаларининг кўзи очиқ кетмаслиги учун уларни ўқитиб олиш умидида ўзини не-не ўтларга солди. Бўлмади. Катта ўғли Сулаймонни тирикчилик важидан бойга хизматкор қилиб берди. Жилла бўлмаса, ўзининг қорнини ўзи эплаб юрар-ку деган хаёлга борди. Ўзи дашт-биёбонлардан янтоқ жамғариб, шунинг эвазига аранг рўзғор тебратди.

Кичиги Бузрукнинг бўйи чўзилиб қолганида Қўқондаги мактабдош таниши ихтиёрига топшириб келди. Янтоқфуруш осмон узоқ, ер қаттиқ замонда қандай қилиб ҳам ўқиш ҳақини келтириб берарди. Бундан жазаваси тутган домла бўлмағур баҳоналар билан ёш ўғлоннинг қалбига найза ниқтаб, арзимас шўхлигини пеш қилиб, боққолнинг супрасидай ҳужрадан қувиб юборди, оёқ-қўлига халфанинг кишанини солиб, устунга оёғидан осиб қўйди, бу ҳам етмагандай, товонларини пичоқ билан тилиб, тирқираб оқаётган қоннинг устига туз сепди.

Буниси жуда ҳам ошиб тушди. Бўлмаса, отасининг гапига кириб, «қаеримга домла урса, ўша жойим дўзохда куймайди» дея ўзига тасалли бериб юрган ўсмир бошини олиб кетиб қолармиди. Уйига боришга номус қилиб, бир бурда нон, бир қошиқ обн-ёвғон учун дуч келган одамларнинг эшигида юрди.

ЗУЛМ-истибдодга қурилган тахт қулагани ҳақидаги хабар бошқалар қатори хизматкор Бузрукхўжанинг қулоғига ҳам чалинди. Ўктам хожининг неча йиллаб хизматини қилиб, чопонига ямоқ битмаган йигит барини қоққанича бу хонадондан чиқиб кетди. Тўғри Қўқонга борди. Ўша вақтда Қўқонда Ефим Бабушкин, Павел Полтарацкий бошлиқ ленинчи большевикларнинг революцион ҳаракати кучайганди. Ишчи, солдат ва мусулмон депутатлари шаҳар Советига бўлиб ўтган сайловда янгигина тузилган «Мусулмон меҳнаткашлар иттифоқи» енгиб чиқди. «Шўрои ислом»нинг аламзада бошлиқлари босмачилар билан тил бириктириб, янги тартиботларга қарши хуруж қилдилар. Бу орада Е. А. Бабушкин, Акбар Исломов, Назир Тўрақулов, Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий, Назиржон Халилов сингари оташин революционерлар билан яқиндан танишиб олган Бузрукхўжа Усмонхўжаев шулар таъсири остида инқилоб ғалабаларини ҳимоя қилувчилар сафида бўлди, зулмкорларга, босмачи шайкаларига қарши ўтли жангларга отилди.

Халқ ҳокимиятини кечаги муштумзўрлардан асраш, айни пайтда «Камбағаллар комитети» ташкил этган «Коммуна»ни оёққа турғазиш осон бўлмади. Босмачилар бошқа активистлар қатори Бузрукхўжанинг ҳам изига одам қўйиб, уни тутиб берганларга катта совғалар ваъда қилишди. Аммо Бузрукхўжа бу пайтга келиб ҳар жиҳатдан чиниққан, осон тутқич берадиганлардан эмас эди. Аксинча, босмачиларни ҳаёт-мамот жангларда қўлга тушириб, халойиқ олдида уларнинг шармандасини чиқарарди, Совет ҳокимиятининг мақсади ҳақида қизғин маърузалар қиларди. Қанчадан-қанча адашган деҳқон болалари бу нутқлардан руҳланиб, онгли курашчилар сафига келиб қўшилардилар.

Бузрукхўжанинг гаплари деҳқонларни оҳанрабодек ўзига тортиши, таъсирини кўрган большевистик ташкилот уни босмачи йигитлари орасига тушунтириш ишлари олиб бориш учун юборди. Бу партиявий топшириқ ҳам муваффақиятли бажарилди.

Бузрукхўжанинг довруғи айниқса Риштонда босмачиларни тор-мор келтиришда кенг тарқалди. Фрунзенинг Қизил аскарлари ва Йўлдош Охунбобоев, Исроил Охунов, Абдураҳмон Султонов, Бегмат Нурматов сингари инқилоб чавандозлари мадади билан босмачилар барҳам топди. Бу пайтга келиб Б. Усмонхўжаев Риштон ревкомининг раиси вазифасига кўтарилганди.

...Янги ҳаёт қуриш йиллари. Нур, зиё душманлари янги турмуш қурувчиларига не-не туҳмат тошларини отишмади. Пахта мустақиллигига қарши тиш-тирноғи билан кўрсатган қаршиликлари-чи. Бойлар, муллалар пахтанинг ҳар бир чаноғи бошига етадиган бамисоли ўқдай деб билди. Пахта ишқида ёнган не-не асл деҳқонларни чавақлаб ташлашди. Мадғози деган деҳқонни тутиб олиб, кўзларини ўйишди, бурнини, тилини кесишди. Бўйнига «Кимки пахтани ташвиқот қилса, худонинг буйруғи билан бошига Мадғозининг куни тушади» деган қоғоз осиб қўйишди. Бузрукхўжа Усмонхўжаев ўз йигитлари билан қотилларни тутиб, ўлдирилган деҳқоннинг жасади билан қишлоқма-қишлоқ юриб, митинглар ўтказди. Водийда пахтачилик ана шундай қирғин-барот курашларда, қурбонлар эвазига ўзига йўл топган эди.

Ўт-оловли йиллар орқада қолди. Босмачиларнинг ини тугатилди. Энди тинч қурилишга киришиш лозим эди. Дастлаб Фарғона округ ер бўлимининг бошлиғи, кейин Избоскан ва Бағдод район ижроия комитетларининг раиси бўлиб ишлади. Ўн йил давомида Фарғона область ижроия комитетининг раиси бўлди. Ана шу йилларда Бузрукхўжа Усмонхўжаевнинг ташкилотчилик қобилиятлари тўла намоён бўлди.

Бу табаррук инсоннинг қўли тегмаган канал ё ирригация шохобчаси Фарғона водийсида йўқ десак, муболаға бўлмас. 1928 йилдаёқ Сўх ва Сариқўрғон каналлари қайта қурилганида, 1931 йилда Абдусамад канали қазилганида, Бешолиш гидроузели ва Шоҳимардон суғориш системаси, ундан икки йил кейин ўн етти кунда қуриб битказилган Лоғон канали бошида муттасил турганлардан бири Бузрукхўжа Усмонхўжаевдир.

КАТТА Фарғона канали водий аҳолисининг асрий орзуси эди. Усмон Юсупов, Йўлдош Охунбобоев каби республика партия ва ҳукуматининг раҳбарлари, халқ донишмандлари сафида турган Бузрукхўжа Усмонхўжаев қурилишнинг бошидан охиригача бўлди. Унинг бевосита бошчилигида Избоскан, Лугумбек, Қирғизистоннинг Нушкент участкаларида 7 минг киши бетиним ишлади.

Бундан ўттиз олти йил муқаддам — 1940 йил 1 январь куни кечқурун об-ҳаёт Тожикистон ССР территориясига етиб келди. Канал Фарғона водийси ҳамда Тожикистоннинг Ленинобод, Қирғизистоннинг Ўш областларини сув билан таъминлади. Ҳозир у чорак миллион гектардан зиёд ерни суғормоқда.

Шимолий Фарғона, Жанубий Фарғона, Андижон каналлари қурилишида ҳам Эшон ака бош-қош бўлганлигини унинг сафдошлари, шогирдлари ҳали-ҳали оғизларидан бол томиб эслаб юришади.

У бутун умрини сув учун, нурҳаёт учун бахш этганлардан. Елкасига ўн олти килограммли Избоскан кетмонини қўйиб, Лоғон канали бағрини биринчилардан бўлиб очганлардан. Улуғ зотлар — Йўлдош Охунбобоев, Усмон Юсуповлар халқ курашига саркарда бўлиб, Катта Фарғона канали трассасига чиққанларида Бузрукхўжа ака улар билан ёнма-ён турди, дарёни ўз измига бўйсундирди. Қоп орқалаб тупроқ ташиди. Водийга янги дарё оқими келгач, унинг соҳилларига гултож тақди, зумрад далаларга мева кўчатлари ўтказди. Бўрсилдоқ ерларга олтин чигит қадади, каналларга заркокил тақди.

Меҳнаткаш инсон элда азиз дейдилар. Бузрукхўжа ака ўз меҳнати билан қадр топган мўътабар одам, катта жамоат арбоби, партия, халқ фарзанди. Қаранг-а, ўтмишдаги батрак совет тузуми туфайли ўз ерининг, ўз тақдирининг, бепоён она-Ватанининг хўжайини. Ўзбекистон Компартиясининг деярли барча съездларининг делегати. Республика ва СССР Олий Советига неча марталаб депутат этиб сайланган. Бу — Улуғ Октябрнинг инъоми, улуғ Ленин, Коммунистик партиянинг меҳнаткаш кишига бахш этган чексиз мурувватн.

Бузрукхўжа ака шулар ҳақида ўйларкан, аввало, ўз жонажон партиясидан, халқидан минг чандон миннатдор ва мамнун.

Замона зайли билан Бузрукхўжа ака болаликнинг нашъу-наволарини тотолмади. Ота-она бағрида ширин ҳаётга шукрона этиш бахтига муяссар бўлолмади. Нон ўрнига кесак ғириллаган даврда, зулм-ситамкорликка асосланган жамиятда бу хаёллар бамисоли эртакдай, ширин тушдай туюларди. Ўз болалигини эсласа, бадани ҳали-ҳалигача жунжикиб кетади. Ҳозир замон бутунлай бошқача. Меҳнаткаш инсонга кулиб боқяпти. Унинг кўкрагига бахт нурларини аямай тўкяпти. Мисол қидириб узоққа бориб юрмай, ўзидан қиёс қилайлик. Бузрукхўжа ака деганда эл-юртга машҳур инсон, республикамиз водийларига кумуш камар боғлаган забардаст меҳнаткаш, бутун жўшқин фаолиятини халқ ишига бағишлаган оташин коммунист намоён бўлади.

Усмон Юсупов номли Катта Фарғона каналининг бошлиғи, бош мироби Бузрукхўжа Усмонхўжаев бугун саксон ёшда. Аммо ёшликдаги чўнг ғайрати, битмас-туганмас шижоати, беқиёс ҳиммати лиммо-лим турибди. Икки ёнида оталарининг ҳаддини олган фарзандлари. Тўнғичи — Эркин Усмонхўжаев Бағдоддаги катта хўжаликнинг раҳбари. Отасига насиб қилган Олтин юлдуз унинг кўксини ҳам безаб турибди. Каттакон рўзғорни тебратишдаги, пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини ривожлантиришдаги хизматлари эвазига эришган бу мартабага. Кичиги — Иномжон Усмонхўжаев Андижон область партия комитетининг биринчи секретари. Карвонбоши областнинг экономика ва маданиятини юксалтиришда ғайрат, шижоати отасиникидан каммас. Юртимизни боғ-роғларга, пахтазорларга айлантирган каналлар қурилган дамларда туғилган қизи Каналхон Усмонхўжаева — педагог.

ДАВРЛАР, йиллар ўз замонасининг элга азиз, мўътабар фарзандларини яратади. Фарзандлар эса ўзи камол топган даврнинг овозига жўр бўлиб, унга шукуҳ бағишлайди, мазмун киритади. Бир умр эсдан чиқмайдиган афсонавий қаҳрамонликлар яратади Ҳаёт зарварақларига ҳуснкор нақшлар битади. Бузрукхўжа Усмонхўжаев ҳам ўзига бахт-иқбол берган социалистик Ватанининг хизматига пешвоз чиқиб, мангуликка тенг жасоратлар яратганлардан, дарёлар, каналлар қазиб, чўлларга жон киритаётганлардан, зумрад далаларга чирой бериб, унинг бағрида олтин яратаётганлардан. Улуғ шоиримиз ажойиб инсон Ғафур Ғулом таъбири билан айтганда:

«Эшон ака ҳозир ҳам меҳнат йўрғасининг қайиш жиловини бировга бериб қўйгани йўқ. У шу улуғ айём азим дарёнинг — Катта Фарғона каналининг тўғон бошиси, водиймизнинг йўғон қон томири бўлган каналимизнинг «бош врачи», билимдон Абу Али ибн Синоси бўлиб, шарафли меҳнат постида асрдийда қайрағочдай, ажойиб фарзандларининг бошига кўланка солиб забардаст турибди».

Саналар умр ўлчови, холос. Умр мазмуни эса мураккаб ва ранг-баранг ҳаётнинг сўнмас воқеликларидан, туганмас кураш ғалаёнларидан туғилади. Демак, Бузрукхўжа отахонимиз саксон поғоналик довондан ошиб, бир асрлик уммонларнинг 90-йилларига одим ташлаган экан, булар ажиб бир тилсимотнинг зарралардан жамланиб, бутун бир оламнинг яратилиши билан тенг. Саксон йил, саксон ёш! Халқ удуми билан айтганда энг табаррук, энг азиз, муборак ва муқаддас ёш. Ҳар биримизга, ҳаммамизга, барчамизга шундай умр насиб бўлсин дейди кишилар яхши ният билан. Бузрукхўжа ака Усмонхўжаевга бир аср билан юзлашиш насиб бўлсин деймиз бизлар.

Ҳолбек ЁДГОРОВ,
Абдукарим НАБИХЎЖАЕВ.

ИЛМИЙ ЛАБОРАТОРИЯЛАРДА

ХОСИЯТЛИ ЭКИН

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ҳ. М. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика илмий-тадқиқот институтида қизиқарли илмий тажриба ўтказилди. Лаборатория шароитида олиб борилган чуқур тадқиқот ишлари республика Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси, Ленин мукофоти лауреати Иброҳим Ҳамробоев раҳбарлигида геология-минералогия фанлари кандидати Рафиқ Толипов томонидан амалга оширилди.

Таниқли геолог олим И. Ҳ. Ҳамробоев чех олимлари (Бабичка ва бошқалар) томонидан аниқланган қонуниятни, яъни маккажўхори донида қимматли металлнинг қисман тўпланишини амалиётда кузатиб, бу ҳодисанинг республикамиз шароитида ҳам мавжуд эканлигини 1962-1964 йиллардаёқ тасдиқлаган эди. Ўша кезларда И. Ҳамробоев Ғарбий Ўзбекистонда ўсаётган маккажўхорининг ана шундай ноёб металлга муносабатини ўрганган эди.

Ўтказилган тажрибадан мақсад маккажўхори қимматли металлни тупроқдан қандай шаклда — соф ҳолдами ёки бирор бирикма кўринишида қабул қилишини аниқлаш, ўсимликнинг қайси вақтда кўпроқ тўпланишини ва бу маъданнинг маккажўхори ривожланишига таъсири каби масалаларни ечишдан иборат эди.

Ўсимликлар ёрдамида маъдан конларини қидириб топишнинг илмий асослари 1930 йиллардаёқ академик В. И. Вернадский томонидан яратилган. Фаннинг бу соҳаси ривожлана бориб, геологияда мустақил шохобча биогеохимия пайдо бўлди ва у муҳим тармоқ сифатида шаклланиб борди. Ўзбекистонда эса биогеохимиявий тадқиқотлар 1957 йиллардан бошлаб ўтказилмоқда ва бу соҳада катта муваффақиятларга эришилмоқда.

Тажриба қуйидаги усулда олиб борилди: катталиги 40x30x15 сантиметр келадиган олтита яшик оддий дала тупроғи билан тўлдирилди. Бу тупроқ таркибидаги мавжуд микроэлементлар спектрал усулда аниқланди. Микроэлементлар билан бирга қимматли металлдан ҳам маълум миқдорда бор эди. Биринчи ва иккинчи яшикдаги тупроққа 6,5 граммдан темир гидрооксидига (лимонит) бой тоғ жинси кукуни аралаштирилди. Порошокка сунъий равишда бир тоннасига 35 грамм тўғри келадиган қимматли металл аралашмаси қўшилди. Уруғ қайта буғланиб тайёрланган сувда ивитилди, ҳамма яшикларга экилди. Дон текис униб чиқди. Бир ҳафта давомида ниҳоллар нормал ривожланди. Экин ҳар кеча-кундузда қайта буғлатиб тайёрланган ярим литр сув билан суғорилди. Аммо сўнгги тўртта яшикдаги ниҳолнинг ўсиши аста-секин сустлаша бошлади.

Шундан сўнг бешинчи ва олтинчи яшиклардаги экинларга ҳар литрида 0,35 миллиграмм қимматли металл аралашмаси бўлган махсус сувли эритма қуйилди. Бу эритмани тайёрлашда маълум миқдорда олинган уч хил кислоталар аралашмасидан фойдаланилди. Тўртинчи яшикда қимматли металлга бойроқ эритма (яъни бир литрида 10 миллиграмм ноёб металл бор эди) берилди.

Ниҳолларни парвариш қилиш давом этаркан, уларнинг етилиши учун зарур вақт ўтгандан сўнг дастлаб тўртинчи яшикдаги маккажўхори пишиб етилди. У бошқа яшиклардагига қараганда анча бўйчан, бақувват ва серҳосил эди. Учинчи яшикдаги ниҳол ўсишдан анча орқада қолди. У нозик, ва камҳосил бўлиб чиқди. Хонаки етиштирилган маккажўхорилар йиғиштириб олинди ва уларнинг моддий таркиби алоҳида-алоҳида текширилди.

Таҳлиллардан маълум бўлдики, қимматли металл маккажўхорининг барча органларида турли миқдорда (энг кўп миқдорда томирида) тўпланар экан. Қизиғи шундаки, ўсимлик ҳали майса пайтидан то ҳосилга киргунга қадар ноёб металл унинг томирида, гуллаш давридан бошлаб эса донида тўпланиши аниқланди.

Тажрибадан яна шу нарса маълум бўлдики, маккажўхорининг танасидаги металлнинг турлича тарқалишига сабаб шу органларнинг кул бўлиш миқдорига ҳам боғлиқ экан. Маккажўхорининг серкул органлари — дастлабки барглари ва томири ҳисобланади. Шу сабабли уларда қимматли металл кўпроқ тўпланади. Маккажўхорининг ривожланишида ноёб металл билан бир қаторда кўпгина микроэлементлар ҳам муҳим роль ўйнайди.

Институт олимлари томонидан республикамизнинг маъданли ўлкаларида ўсаётган ўсимликлар орасидан яширин конлар даракчилари топилган. Бу яшил либосли даракчилар қаторига маккажўхори ҳам қўшилди.

Геология ва геофизика илмий-тадқиқот институтида олиб борилаётган тажриба ўзининг қувончли натижаларини бермоқда. Олинган дастлабки илмий хулосалар ўзбек олимларини биохимия фанида янги-янги ихтиролар қилишига чорлайди ва конқидирув ишлари самарадорлигини янада оширишда асосий омиллардан бири бўлиб қолади.

Қ. ҚОРАБОЕВ,
геология-минералогия фанлари кандидати.

КУРАШЧАН ЧИЛИ ҚИССАСИ

ТЕАТР

Совет журналисти В. Чичковнинг Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек Давлат академик драма театрида илк бор саҳналаштирилган «Мен Чилига ишонаман» (Эркин Воҳидов таржимаси) асари на фақат эстетик, айни чоқда интернационалистик тарбия мақсадларига хизмат қилади.

Гарчи программада «фожиа» деб ёзилган бўлсада, аслида жанри репортаж бўлган ушбу асар постановкачи режиссёр Баҳодир Йўлдошев томонидан публицистик руҳда, қуюқ тасвирлар ва ёркин бўёқлар билан ечилади. Аммо бу енгил бўлмаган. Чунки, асарда уч қатлам воқеалар: 1973 йил 11 сентябрь воқеаси, Сальвадор Альенде сиёсий ҳаётидаги муҳим лавҳалар, реакция қирғинидан омон қолган Тенча, Тати, Дон Педро, Дон Антониоларнинг бўлиб ўтган воқеаларни эслаши ёнма-ён, тўғрироғи, чатишган ҳолда берилади. Бунинг устига мана шу барча воқеалар социалистик ва капиталистик дунё вакиллари бўлмиш икки журналист — Тодорович ва Хильман назари ва қарашлари билан боғлаб кўрсатилади. Мана шу кенг қатламлик, бир-бирини тез-тез алмаштириб турувчи кўриниш ва ҳолатларнинг сероблиги, репортаж характери режиссёр ва актёрлар зиммасига мураккаб вазифалар юклаган. Бунда одатдаги ҳар кўринишни ҳам тасвир, ҳам ижро жиҳатидан муфассал ишлаш орқали мақсадга эришиш амри маҳол эди. Шу боисдан режиссёр бадиий шартлилик принципини асос қилиб олади. Воқеалар ўрни ҳам, вақти ҳам, қаҳрамонларнинг бир ҳолатдан иккинчи ҳолатга ўтиши ҳам шартли ҳал этилган. Бир воқеа тугаб, иккинчиси бошланганини томошабин чироқнинг ўчиб-ёниши ва актёрлар ҳолатидаги ўзгаришдан билиб олади.

Шартлилик принципи, саҳна имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланишга интилиш, мизансценаларни, ҳаракатлар йўналишини ёркин ва кескин қилиб белгилаш ва томошабин диққат-эътиборини жалб этишга мўлжаллаш туфайли турли қатлам воқеалар ўртасида узвийлик, умуман спектаклда яхлитлик ва публицистик руҳ ҳосил бўлган. Аввалида бир кўринишни иккинчисидан яхши ажратолмай турган томошабин аста-секин воқеалар ичига кириб боради, икки соат давомида кураш ва фожиани, фидоийлик ва сотқинликни, изтироб ва ҳаяжонни кузатиб, ўзича хулоса ва ҳукм чиқариб боради. Бунда пьеса ва спектаклнинг баҳс мазмуни ва шаклга эга бўлиши ҳам муҳим роль ўйнагач, албатта. Спектаклнинг иккинчи номи «Тугалланмаган баҳс»дир. Бу қандай баҳс ва нега тугалланмаган? Чили халқининг қаҳрамони, давлат ва сиёсий арбоби Сальвадор Альенде икки жабҳада: Кубанинг миллий қаҳрамони, Фидель Кастро сафдоши Гевара, чililик ёш инқилобчиларнинг лидерларидан бири Рубен, қизи Тати каби дўстлар билан, иккинчиси — Чили меҳнаткашларининг душманлари, реакционерлар билан баҳс олиб боради. Дўстлар билан бўладиган баҳс мазмуни қуйидагича: Альенде тинч, эркин сайлов, парламентдан тобора кўпроқ ўрин олиш, президент курсисини эгаллаш ва реформалар ўтказиш йўли билан, қон тўкмасдан, синфий зиддиятларнинг гражданлар урушига айланишига йўл қўймасдан, баҳс-мунозара йўли билан кенг демократик тартиблар ўрнатиш ва аста-секин социализмга ўтиш мумкин деб ҳисоблайди ва мана шу қонқонига сингиб кетган позицияга умрининг охиригача содиқ қолади.

Режиссёр талқинига кўра, актёрларнинг ташқи қиёфа, характер хусусияти устида унча бош қотирмасдан, бутун эътиборни фикрни очишга қаратганликлари сабабли спектакль томошабиннинг ҳиссиётига қараганда кўпроқ ақлига таъсир қилади. Қарашлар тўқнашуви, фикр оқими, туғёни, фикр, эътиқод ва кураш руҳидан ҳосил бўладиган ҳиссиётлар томошабинни сеҳрлайди, интернационалист ва гуманист сифатида уни инсон ва инсоният қисмати, истиқболи устида бош қотиришга мажбур этади.

Шу ҳақда сўз борар экан, биринчи галда спектаклнинг Олим Хўжаев яратган бош қаҳрамони Сальвадор Альенде образини хаёлимга келтираман. Ижрочи учун жуда машаққатли, ўта масъулиятли образ. Бунга сабаб шуки, биринчидан, ўз ақл-идроки, баҳодирлиги билан инсоният меҳру-муҳаббатини қозонган Альенде яқиндагина гуманизм йўлида шаҳид бўлган замондошимиз. Барчага таниш замондошингни гавдалантириш эса ҳар доим ҳам мушкул. Иккинчидан, Альенде — бош қаҳрамон, Альенде образи — воқеаларнинг бошидан охиригача муттасил ўқувчи ва томошабин кўз ўнгида гавдаланиб турувчи, ўз хатти-ҳаракатлари билан барча воқеалар ва персонажларни қамраб турувчи образ. Учинчидан, тинимсиз бир ҳолатдан иккинчи ҳолата ўтиб туришдек пьеса ва спектаклнинг хусусияти аввaламбор Альенде образига тааллуқлидир. Атоқли санъаткор Олим Хўжаев катта меҳнат, изланиш, Альенденинг интеллектуал-руҳий ҳаётини чуқур ўрганиш орқали мана шундай қийинчиликларни енгиб, публицистик, қолаверса, романтик кўтаринкиликка эга бўлган тўлақонли бадиий образ ярата олган. Альенде — О. Хўжаев қурол ишлатиш ва қон тўкиш билан эмас, ақлу-идрок билан мақсадга эришиш мумкинлигига бутун борлиғи билан ишонган, инсонпарварлик ва олижаноблик қон-қонига сингиб кетган, энг қийин дамларда ҳам ўз йўлидан қайтмаган имони бутун инсон. Актёр гарчи биринчи галда ўз қаҳрамонининг тафаккур кучи, эътиқод ва ирода қудратини очиб кўрсатишни ният қилган бўлса-да, бироқ бу образни бир томонлама рационал планда талқин этишга олиб келмади. Аксинча, қаҳрамоннинг тафаккур дунёсига шўнғиш унинг характерли инсоний хусусиятларини, айрим ҳиссий томонларини ҳам очишга имкон берди.

Альенде билан мақсадлари бир, бироқ мақсад сари танлаган йўллари ҳар хил бўлган Гевара, Рубен, Тати образлари ҳам спектаклдан муносиб ўрин олган.

Ёш революционерларнинг байроғи, асримиз Прометейи бўлиб қолган Гевара актёр Тўлқин Тожиев ижросида кўзларидан ҳам ақл, ҳам ўт чақнаган, халқлар озодлиги ва маслак йўлида ҳаётини тиккан, озодлик учун «инқилоб бўронлари керак» деб, қўлга қурол олиш лозимлигига қаттиқ ишонган, улкан оптимист, ботир жангчи, оташин революционердир.

Рубен кўп жиҳатдан Геварага ўхшаб кетади. Актёр Ҳожиакбар Нурматов ёш инқилобчилар вакили бўлмиш Рубенни қизиққон, ғазаб-нафрати, куч-ғайрати танасига сиғмаган киши сифатида гавдалантиради.

Тенча ва Тати, Педро ва Антонио ролларида чиққан Яйра Абдуллаева билан Римма Аҳмедова, П. Носиров билан Қ. Саъдуллаев спектакль охиригача залда томошабин ёнида ўтириш лозимлигидан, ҳар қалай, қийин аҳволга тушган бўлсалар-да, ўзларига топширилган вазифаларни яхшигина адо этдилар. Аммо очиғини айтганда, залда фақат Тенча ўтириши мумкин, чунки, у воқеаларга бевосита аралашмаган. Тати, Педро ва Антониoнинг залда томошабин бўлиб ўтиришида маъно ва мантиқ кўринмайди.

Айтиб ўтилганидек, реакцион гуруҳлар умумий бир қиёфада кўрсатилди. Бир хил мизансценанинг икки марта такрорланишини, томоқдан бўғилиб сўзлашни ҳисобга олмаганда, душманларнинг умумий тасвири ифодали чиққан. Реакционерлардан алоҳида олиб берилганлари ҳам бор спектаклда. Бу ўринда капиталист ва сиёсий авантюрист Аленсис (Қ. Хўжаев), буржуазиянинг парламентдаги вакили Умберто (Т. Хонтўраев) ва ниҳоят, сотқин генерал Пиночет (Т. Каримов) образлари назарда тутилмоқда. Шундан хусусан Аленсис образи эътиборлидир. Зеро, Қудрат Хўжаев ўз қаҳрамонининг манфур ички дунёсига мос ҳам ташқи қиёфа, ҳам характер топа олган. Афсуски, Умберто ва Пиночет образлари бу даражага етмаган. Хусусан, сотқин Пиночетнинг разил қиёфаси, найрангбозлиги очилмай қолганлиги ачинарлидир.

Воқеаларни бир ипга тизиб турган икки журналист — Тодорович ва Хильман образлари Зикир Муҳаммаджонов ва Ёқуб Аҳмедовлар томонидан тўлақонли яратилган.

Назаримизда, спектаклда меҳнаткаш халқ темаси яхши ечилмаган. С. Табибуллаев, Ж. Тожиев, Ж. Зокиров ва бошқа актёрлар яхши меҳнат қилишган, бироқ барибир меҳнат аҳлининг воқеаларда тутган ўрни ва шу воқеаларга муносабатлари чуқур очилган деб бўлмайди. Тўғри, охирги кўринишлардан бирида орқа планда берилган қатъият талаб қилувчи омма таъсирли чиққан. Аммо сайлов арафасидаги, сайловдаги катта ғалаба асносидаги омманинг шодиёнаси лозим даражада эмас.

Умуман олганда, Ҳамза театри ўзининг «Мен Чилига ишонаман» асари билан фаолиятида мавжуд бўлган бир фазилатни, яъни Сарвар Азимовнинг «Замон драмаси», Анатолий Софроновнинг «Машаққатли йўл»и каби асарлар асосида яратилган спектакллар йўналишини давом эттириб, томошабинларни интернационализм руҳида тарбиялаш ишига ҳисса қўшди.

Муҳсин ҚОДИРОВ,
санъатшунослик доктори.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

НАМАНГАН. Катта Наманган каналининг иккинчи навбатидан 20 километрлик ўзан фойдаланишга топширилди. Тўрақўрғон ва Косонсой пахтакорлари «Наманганводстрой» трестининг азамат каналсозлари меҳнатига таҳсин ўқиб, қишки яхоб ишларини қизитиб юбордилар. Айни вақтда канал қурилиши жадаллик билан давом эттирилмоқда.

* * *

Область овчилар ва балиқчилар жамияти ташаббуси билан ноёб қуш ва паррандаларни кўпайтириш мақсадида бир қанча фойдали тадбирлар амалга оширилди. Жумладан, Поп районидаги «Мирзаорол» қўриқхонасида 1700 та тустовуқ парвариш қилинаётир. Уларнинг кўпайиши учун 450 гектар ер ажратилган.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

БУХОРО ОБЛАСТИ. Олот районидаги Энгельс номли колхоз чорвадорлари ўтган йилни яхши якунладилар. Қабул пунктларига 400 тоннадан зиёд серқаймоқ сут етказиб берилди. «Оқ чашма» ижодкорлари ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилида ҳам улкан муваффақиятларни қўлга киритиш, сигирлардан соғиб олинадиган сут миқдорини янада кўпайтириш ниятида иш бошладилар. Суратда: колхоз раиси Муборак Рўзиева илғор чорвадорлар (чапдан) Х. Қораева, Маҳбуба ва Матлубахон Қосимовалар билан суҳбатлашмоқда. Б. Мўминов фотоси, (ЎзТАГ).

НОМАЪЛУМ СОЛДАТ ҚАБРИ ЁНИДА

Кимга ота эдинг, кимнинг боласи,
Сен қайси кўкламнинг тоза лоласи!
Номинг номаълуммас, йўқ, номинг аниқ,
Ватан байроғида порлайди, ёниқ.
Сен Ватан шуҳрати, Ватан шонисан,
Жон фидо элингнинг ўлмас жонисан.
Мен сени кўрганман, Москва ёнида,
Сталинграднинг чўғ осмонида,
Курск бўсағаси, Берлин ичида,
Сени кўрганим бор Киев кечида.
Мен асли сендирман, Сен асли менсан,
Сен туфайли озод, обод бу Ватан.
Оналар дилбандин истаса — бу сен,
Оталар фарзандин қўмсаса — бу сен.
Кўзларга нур бўлиб кирган ҳам сенсан,
Дилга шуур бўлиб кирган ҳам сенсан.
Қалбинг ўти ёлқин бериб турибди,
Ёлқиндан дил равшан бўлиб турибди.
Сенинг таъзимингда эгикдир бошлар,
Оқиб келмоқда халқ, — кексалар, ёшлар.
Улар сени фарзанд, ака, ота дер,
Халқим мард ўғлони, эй жанговар шер.
Сенинг номинг тилда, дилда, самода,
Номаълуммас, маълум арзу ҳавода.
Барчанинг кўнглида аниқ изи бор.
Ғолиб халқнинг сендек ўғил-қизи бор.
Неча насл ўтиб борар қошингдан,
Абадий навқирон қолиб ёшингда,
Сен яшайверасан халқинг дилида,
Достонлар тўқилур, мадҳинг тилида...
Ул кунки ташландинг ёвларга тикка,
Сен қадам қўйгандинг абадийликка.

Ш. ШОМУҲАМЕДОВ,
Улуғ Ватан уруши ветерани.

ГЎШТ ФАБРИКАСИ

БУХОРО. Конимех районидаги СССР 50 йиллиги номли совхозда йирик замонавий чорвачилик комплекси қад кўтармоқда. Бу ерда 10 минг қорамол боқилади ҳамда йилига 43 минг центнердан ортиқ гўшт етиштирилади. Комплекс қурилишига давлат томонидан 11,5 миллион сўм ажратилган бўлиб, Навоий қурилиш бошқармаси бунёдкорлари қисқа муддат ичида ишнинг учдан бир қисмини тугалладилар.

А. РАҲМОНОВ.

НАШРИЁТ ТУҲФАСИ

«Ўзбекистон» нашриёти янги йил арафасида «К. Маркс ва Ф. Энгельс санъат тўғрисида» деган икки томлик китобнинг биринчи жилдини ўзбек тилида босиб чиқарди. Бу асарни КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг филиали — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қошидаги партия тарихи институти нашрга тайёрлади. (ЎзТАГ).

«ҚОПҚОН» — ҚЎҚОН ТЕАТРИ САҲНАСИДА

Ўзбекистон ССР халқ шоири, драматург Уйғуннинг «Қопқон» тарихий фожиаси Ҳамза номидаги Қўқон драма театри саҳнасида қўйилди. Драматург бу асарида 1905—1907 йилларда бўлиб ўтган биринчи рус буржуа-демократик революцияси туфайли чекка ўлкаларда юз берган инқилобий жонланиш, меҳнаткаш деҳқонларнинг маҳаллий бой-феодаллар зулмига қарши кураши лавҳаларини моҳирлик билан тасвирлаб берган. Асарни Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Жўра Қўлдошев саҳналаштирди. Рассом Георгий Брим ифодали ва аниқ безаклар, либос эскизларини чизган. Мухторхон Акбаров асар руҳига мос куйлар танлаган.

Спектаклдаги асосий ролларни С. Рашидов, С. Очилдиева, Ҳ. Маҳмудов, М. Жўраевлар ижро этмоқдалар.

Я. МАҲМУДОВ.

Ўқувчиларнинг қишки таътил кунлари қувноқ ва соз ўтиши учун республикамиз пойтахтида ҳам катта тайёргарлик кўрилди. Болалар энг катта арчалар атрофида қувноқ давра қурадилар. Бўйи 25 метрли арча В. И. Ленин номли майдонга ўрнатилган. «Баҳор» концерт залида эса раққоса қизлар иштирокида арча байрамлари ўтказилмоқда. Суратларда: Тошкентдаги катта арча; Қорбобо ва Қорқиз.

А. Тўраев фотолари.

КЕЛАЖАК АВЛОДГА МЕРОС

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарорига мувофиқ республикамиз колхоз ва совхозлари тарихини яратиш соҳасида қизғин иш олиб борилмоқда. Ҳозирдаёқ беш том босмадан чиқарилди, унда 39 колхоз, 12 совхоз ва 6 қишлоқ хўжалик ташкилотининг босиб ўтган шонли йўли баён этилди.

Маълумки, ҳар бир колхоз ва совхознинг бунёдга келиши ва ривожланиш тарихи бор. Коммунистик партиямиз тарқоқ, майда деҳқон хўжаликларини коллектив хўжаликларга бирлаштириш учун жуда катта тадбирларни амалга оширди. Натижада мамлакатимиз ва унинг ажралмас қисми республикамизда колхоз ва совхозлар тузилди, қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси мустаҳкамланди, маҳсулотлар етиштириш кўпайтирилди. Колхоз ва совхозлар тарихини яратишда Коммунистик партиянинг раҳбарлик ва ташкилотчилик ролига алоҳида аҳамият берилмоқда.

Асрлар давомида ҳукм суриб келган, деҳқонларнинг қон-жонига сингиб кетган тарқоқ якка хўжаликлар замирида замон талаблари даражасидаги коллектив хўжаликлар ташкил қилиш жуда қаттиқ курашлар жараёнида амалга оширилди. Ҳатто қурбонлар берилди. Колхоз ва совхозлар тарихини яратишда ветеранларнинг хизматларига катта ўрин берилмоқда, марҳумларнинг номлари тилга олинмоқда, синфий жанглар тафсилотлари батафсил баён этилмоқда.

Партиямиз қишлоқ хўжалик ишларини машиналаштиришни, деҳқонларни оғир қўл меҳнатидан озод қилишни муҳим вазифа қилиб қўйди. Коллектив хўжаликлар бунёдга келган кунидан бошлаб тракторлар, турли механизм-агрегатлар олди. Шу асосда қишлоқларда механизаторларнинг биринчи отрядлари пайдо бўлди. Бу муҳим ўзгаришлар тарих саҳифаларидан муносиб ўрин олмоқда.

Колхоз ва совхозлар тарихида қишлоқ хўжалигимизнинг дастлабки беш йилликлар, хусусан Улуғ Ватан урушигача бўлган аҳволи, миқдор ва сифат ўзгаришлари батафсил баён этилмоқда, халқимизнинг уруш йилларидаги қаҳрамонона меҳнатлари эса махсус бобларда ўз ифодасини топмоқда. Шуни ҳам таъкидлаш керакки, ҳар бир хўжалик тарихини яратишда дастлабки ўртоқлик ширкатлари, «Қўшчи» союзлари, ер-сув ислоҳати, ёппасига коллективлаштириш давридаги қийинчиликлар кўрсатилиши билан бирга, асосий эътибор урушдан кейинги тикланиш давридаги вазифалар билан қиёслаб кўрсатилмоқда. Коммунистик партиямиз раҳбарлигида кейинги беш йилликларда эришилган оламшумул ғалабалар колхоз-совхозлар тарихининг асосий негизини ташкил этмоқда.

КПСС XXIV съезди ва партия Марказий Комитетининг Пленумлари қарорлари мамлакатимиз, шу жумладан республикамиз қишлоқ хўжалигини, хусусан унинг етакчи тармоғи пахтачиликни ривожлантириш юзасидан улуғвор вазифаларни белгилади, уни бажариш йўлларини кўрсатиб берди. Халқимиз партия кўрсатган йўлдан бориб, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, айниқса пахта етиштиришни кескин кўпайтирмоқда. Колхоз ва совхозлар тарихида деҳқончиликнинг беш омили — ер, сув, ўғит, ирригация-мелиорация ва механизация борасида эришилган муваффақиятлар умумлаштирилиб, бой тажрибалар ҳамманинг мулкига айлантирилмоқда.

Республикамизнинг ҳамма жойида қурилиш-ободончилик ишлари қизғин давом эттириляпти, гўзал посёлкалар бунёдга келтириляпти. Бу посёлкалар кўҳна қишлоқлар ўрнида қуриляпти. Яратилаётган тарихда ўша қишлоқларнинг ўтмиши, номлари тилга олиняпти. Булар келгусида эсдалик ҳужжати бўлиб қолади. Фото суратлар илова қилиняпти.

Институт коллективи колхоз-совхозлар тарихини ўқимишли, мазмунли қилиб нашрдан чиқариш чораларини кўряпти. Тарихни мукаммалроқ ва тезроқ яратиш мақсадида институтнинг область филиаллари ташкил қилинган, филиалларда фан докторлари ва кандидатлари, илмий ходимлар, ёзувчилар, журналистлар қизғин иш олиб боряпти. Тўпланган материаллар муҳокамаси ишчанлик руҳида ўтказиляпти. Биз колхоз-совхозлар тарихини яратишда кенг жамоатчилик вакиллари, партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органларининг ходимлари актив иштирок этишларини истардик.

Колхоз-совхозлар тарихини яратиш билан келажак авлодга муносиб мерос қолдирайлик!

Ҳ. УЗОҚОВ,
Ўзбекистон колхоз ва совхозлар тарихи жамоатчилик институтининг нашр ишлар бўйича бош муҳаррири.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

СССР — РИВОЖЛАНАЁТГАН МАМЛАКАТЛАРНИНГ ДЎСТИ

АДДИС-АБЕБА. Совет Иттифоқи аҳолига медицина ёрдами кўрсатиш соҳасида Эфиопияга кенг кўламда кўмаклашмоқда. Яқинда 11 кишидан иборат совет врачлари группаси мамлакат пойтахтига келди.

Эфиопия Миллий ресурслар министрлигининг доимий секретари Тесфайе Динке Совет — Эфиопия алоқаларига юқори баҳо берди. Совет Иттифоқи билан Эфиопия, деди у, маориф соҳасида, техника мутахассисларини тайёрлаш соҳасида ҳам кўп йиллар мобайнида муваффақиятли равишда ҳамкорлик қилмоқда.

ДЕҲЛИ. Ҳиндистонда энг бой бўлган Камбей нефть конини шу йил март ойида саноат кўламида ўзлаштириш бошланади. Бу кон 1974 йилнинг февралида топилган эди.

Камбей кони — Ҳиндистон—Совет ҳамкорлигининг ёрқин далилидир. «Академик Архангельский» илмий-тадқиқот кемасидаги совет мутахассислари Ҳиндистон ҳукуматининг илтимосига биноан 1964 йилдаёқ қитъа шельфини сейсмик жиҳатдан разведка қилиб, у ерда нефтнинг истиқболли қатламларини аниқлаган эдилар. 1974 йил январь ойининг охирида Ҳиндистоннинг «Сагар Самрат» денгиз нефть бурғулаш платформаси пармалаган биринчи кон-қудуқнинг ўзидан нефть фонтани отилиб чиқди.

БАҒДОД. Ўтган йилнинг сўнгги ойи Совет—Ироқ иқтисодий алоқаларини янада мустаҳкамлаш соҳасида муҳим босқич бўлди. Совет ҳукумат делегациясининг Ироққа қилган визити чоғида ўзаро манфаатли негизда Совет Иттифоқи билан Ироқ ўртасида иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги битим имзоланди. Бу битимда Ироқ экономикасини ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган янги объектларни қуриш кўзда тутилади. Фрот дарёсида Ҳиндия тўғонини барпо этиш, иккита цемент заводини, учта элеваторни қуриш, дренаж ва ерларни ирригациялаш ишларини ўтказиш, нефть конларини пармалаш ишлари ва шу кабилар ана шундай ҳамкорлик жумласидандир.

(ТАСС, 3 январь).

Сезиларли муваффақиятлар

ВАШИНГТОН, 3 январь. (ТАСС). Социалистик Кубанинг янги жамият қуришдаги муваффақиятлари шубҳасиздир. Бугун бу гапни нафақат унинг дўстлари, балки социализмга асло ҳайрихоҳ деб бўлмайдиган кишилар ҳам эътироф этмоқдалар.

АҚШдаги катта ва энг нуфузли газеталардан бири «Вашингтон пост» Куба революцияси мамлакатда қашшоқлик, саводсизлик, ишсизлик ва очликни тугатди, деб эътироф этишга мажбур бўлди. Ҳозирги вақтда Кубада, деб ёзади газета, революциядан аввалги даврга нисбатан сиз боқимсиз болаларни, гадолар, уйсизлар, тирикчиликдан маҳрум кексалар ва ёлғиз оналарни кўрмайсиз. Кубаликлар ишсизлик деган нарса нималигини билмайдилар. Ишлашни хоҳлаган киши борки ишлаяпти.

Кубанинг медицина хизмати ва таълим-тарбия соҳасидаги муваффақиятлари айниқса сезиларли. Мамлакатда ялпи бепул медицина хизмати жорий этилган, саводсизлик тамомила тугатилган, деб давом қилади газета. Илгари Кубанинг кўпчилик аҳолиси ўқиш ва ёзишни билмас эди, деб ёзади «Вашингтон пост». Ҳозирги вақтда ҳукумат саводсизликни тугатиш борасида ғайрат билан ўтказган кампания натижасида бу проблема амалда ҳал этилди.

БАРЧА ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

◆ БАҒДОД. 1976 йилда Ироқ республикасидаги Курдистон автоном районида маданий тадбирлар комплекси амалга оширилади.

Район маркази — Эрбил шаҳрида замонавий кинотеатр ва катта концерт зали қуриш мўлжаллаб қўйилди. Учта шимолий вилоят — Эрбил, Сулаймония ва Дохук вилоятларида рақс ҳамда хор группаларининг концертлари, фильмлар намойиш қилинади. Ироқда маданиятни ривожлантириш тўғрисида лекциялар ўқилади.

◆ БОНН. Ганновер суди нацистларнинг Ганновердаги Алем қамоқ лагерининг собиқ старостаси И. Г. Векслерни умрбод қамоқ жазосига ҳукм қилди. Судда у қамоқ лагеридаги тутқинларни азоблаш ва ўлдиришда бевосита иштирок этганлигини кўрсатувчи далиллар келтирилди.

◆ РИМ. Партия ҳужжатларини алмаштириш юзасидан Италия Компартиясининг ноябрь ойида бошланган ҳар йилги кампанияси чоғида Италия Коммунистик партияси сафига 73.000 дан кўпроқ киши аъзо бўлиб кирди.

(ТАСС, 3 январь).

Президентнинг фармойиши

ДАККА, 3 январь. (ТАСС). Бангладеш Республикасининг президенти А. Сайем Покистон маъмурлари билан ҳамкорлик қилганлиги учун илгари таъқиб этилган кишиларга нисбатан ҳамма суд ишлари ва ҳукмлари тўхталиши тўғрисидаги фармойишни имзолади. Бу фармойиш ҳукуматнинг 1972 йилда қабул қилган қарорини бекор қилади. Ўша қарорга мувофиқ бундай кишилар қонундан ташқари деб эълон этилиб, судланиши лозим эди.

Эндиликда бу кишиларга сиёсий ва гражданлик ҳуқуқлари, жумладан ҳокимият органларига сайланиш ёки тайинланиш ҳуқуқи қайтариб берилади.

Айни маҳалда Бангладеш Информация министрлиги мамлакатнинг пойтахтида ва бошқа шаҳарларида илгари тақиқланган бир неча кундалик ва ҳафталик нашрлар босилишига рухсат этилганлигини ҳам эълон қилди.

АХБОРОТ

ТУРИЗМ

ШАРАФЛИ МЕҲНАТНИНГ РОҲАТИ

Тошкент область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси ҳамда қишлоқ хўжалик ва тайёрлов ходимлари касаба союзининг область комитети анъанага кўра ҳар йили илғор пахтакор, механизатор ва чорвадорларни турли саёҳатларга бепул йўлланма билан мукофотлайди. Яқинда туристик саёҳат учун биргина Оққўрғон районига 32 та ана шундай йўлланма ажратилди. Йўлланма баҳосининг 50 процентини касаба союз, қолган қисмини колхоз ва совхозлар тўлайди.

«Ўзбекистон» туристик поездида Боку, Ереван, Тбилиси, Ботуми, Сухуми, Сочи, Гагра ва Волгоград шаҳарлари бўйлаб саёҳатга жўнаб кетган оққўрғонликлар орасида Навоий номли колхоздан Ҳурмат Белгиси орденли Ш. Холбеков, Ҳамид Олимжон номли колхоздан А. Холбоев, Карл Маркс номли колхоздан А. Жангабоев, Султон Сегизбоев номли совхоздан Ғ. Анорбоев ва бошқалар бор.

Шу йилнинг бошларида район ишлаб чиқариш илғорларидан 15 киши қардош Болгарияга саёҳатга боради.

Т. МАМАТОВ. Оққўрғон.

САНЪАТ

ОИЛАВИЙ АНСАМБЛЬ

Жалолқудуқ районидаги Шаҳрихончек қишлоғида Асқарали Ботировлар оиласини санъаткорлар оиласи дейишлари бежиз эмас. Тўнғич фарзанд Отажон даставвал Намангандаги музика билим юртида ўқиди, кейин Тошкент давлат консерваториясига кирди. У ўтган йили ғижжак факультетида таҳсилни тугатиб, Андижонга ишга юборилди. Ҳозир турмуш ўртоғи Мақсудахон билан ёшларга музика сирларини ўргатмоқда.

Наманган музика билим юртини битирган Мирзажон Совет Армияси сафида хизмат қилиш билан бир вақтда ҳарбий оркестрда қатнашиб, ўз билимини янада чуқурлаштиряпти. Гулчеҳрахон эса Наманган музика билим юртининг охирги курс талабаси. Асқарали аканинг кичик ўғли Ғуломжон билан кенжа қизи Гулбаҳорхонларнинг ҳам музикага ихлослари баланд. Улар шаҳардаги Охунбобоев номли 1-музика мактабига қатнашадилар.

Бу қувноқ ва аҳил оилада куй ва музиканинг сеҳрли оламидан баҳраманд, санъатнинг шу соҳасида актив иштирок этаётган кишилар олти нафарга етди. Улар ғижжак, чанг ва рубобни, дутор ва фортепьянони аллақачон ўз измиларига солиб олишган. Ботировлар хонадони кечқурунлари баъзан нақ концерт залини эслатади.

Санъаткорлар оиласининг режалари катта. Улар оилавий ансамбль тузиб, санъат ихлосмандлари олдида ўз маҳоратларини намойиш этишмоқчи.

М. ХОЛИҚОВ.
Андижон.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ЗАНГОРИ ЭКРАН»ДА

5 ЯНВАРЬ — ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.50 — ТОШКЕНТ. 17.55 — «Камалак» программаси. 18.35 — Мультфильм. 18.45 — **«Ахборот».** 19.00 — «Партия планлари — халқ планлари». 19.10 — Концерт. 19.40 — **«Ахборот».** 20.00 — **Хоккей: «Буффало Сейбрз» — «Крылья Советов».** 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **«Ҳур қизлар»** (бадиий фильм, 1-серия). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — «Камалак» программаси. 12.00 — Болалар учун телевизион театр. 17.50 — МОСКВА. 20.00 — Ўқув кўрсатуви. (Тошкент). 21.00 — **«Нон ва гул»** (бадиий фильм). 22.30 — МОСКВА. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 17.20 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

6 ЯНВАРЬ — СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Қўғирчоқ фильм. 18.10 — Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди олдидан. 18.40 — **«Ахборот».** 18.55 — Концерт. 19.20 — «Тўйларимиз — уйларимиз». 19.50 — **«Ахборот».** 20.10 — «Съезддан — съездгача. Совет Тожикистони» (Москва). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — КПСС Марказий Комитетининг XXV съездга лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида. 22.40 — **«Ҳур қизлар»** (бадиий фильм, 2-серия). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — **ТОШКЕНТ.** 11.30 — Болалар учун телевизион театр. 12.30 — Концерт. 13.00 — Марказий «Юбилей» спорт залида арча байрами. 17.55 — МОСКВА. 21.10 — **«Еттинчи ўқ»** (бадиий фильм). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.55 — ТОШКЕНТ. 19.00 — Болалар учун фильм. 19.40 — Адабий ўқиш. 20.00 — Янгиликлар. 20.15 — Концерт. 21.15 — Телевизион бадиий фильм.

7 ЯНВАРЬ — ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — «Камалак» программаси. 18.30 — Кинофильм. 19.00 — «Миллионлар ленинча университети». 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — «Адабий учрашувлар». Р. Қодирий. 20.00 — «Ота-оналар университети». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — КПСС XXV съездига меҳнат рапортлари. 21.20 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **«Тун ҳам бўлди, кун ҳам бўлди».** (бадиий фильм). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — «Мақтанчоқ қуёнча» (спектакль). 12.30 — Қувноқ стартлар. 17.55 — МОСКВА. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.55 — ТОШКЕНТ. 19.00 — Болалар учун фильм. 19.40 — Фильм-концерт. 20.00 — Янгиликлар. 20.15 — Эстрада концерти. 20.45 — КПСС Марказий Комитетининг XXV съездга лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида. 21.15 — Телевизион бадиий фильм.

8 ЯНВАРЬ — ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Мультфильм. 18.20 — «Иқбол» программаси. 18.40 — **«Ахборот».** 18.55 — Концерт. 19.15 — «Миллионлар ленинча университети» (Москва). 19.45 — **«Ахборот».** 20.00 — «Съезддан — съездгача. Совет Латвияси». 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Хоккей: «Чикаго Блэк Хоукс» — «Крылья Советов».** **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Қўғирчоқ театри. 12.30 — «Мовий осмон теграсида» (телефильм). 17.55 — МОСКВА. 20.00 — ТОШКЕНТ. 21.30 — Концерт. 22.00 — Ҳужжатли фильмлар экрани. 22.30 — **«Кўл бўйида»** (бадиий фильм, 1-серия). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.55 — ТОШКЕНТ. 19.00 — Болалар учун фильмлар. 19.30 — Ўқув кўрсатуви. 20.00 — Янгиликлар. 20.15 — Фильм-концерт. 21.30 — Телевизион бадиий фильм.

9 ЯНВАРЬ — ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.05 — ТОШКЕНТ. 18.10 — «Қорбобо соврини учун». 18.55 — **«Ахборот».** 19.10 — Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди олдидан. 19.40 — **«Ахборот».** 20.00 — **Хоккей: «Бостон Брюинз» — ЦСКА.** 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — «Чорвачилик — зарбдор фронт». 22.50 — Концерт. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — «Камалак» программаси. 12.15 — **«Сирли орол»** (бадиий фильм). 18.05 — МОСКВА. 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.30 — «Ёзувчи ва замон». 21.10 — **«Кўл бўйида».** (бадиий фильм, 2-серия). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.55 — ТОШКЕНТ. 19.00 — Ўқув кўрсатуви. 20.00 — Янгиликлар. 20.15 — Фильм-концерт. 21.15 — Телевизион бадиий фильм.

10 ЯНВАРЬ — ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 13.40 — Мультфильм. 13.50 — «Арча байрами». 14.30 — «Здоровье». 15.20 — **«Маҳфий шаҳар»** (бадиий фильм). 16.30 — «Цирк чироқлари». 17.50 — «Юлдузча» (Тошкент). 18.15 — Сиёсий шарҳловчи Ю. А. Жуков телетомошабинлар саволларига жавоб беради. 19.00 — ТОШКЕНТ. «Иқбол» программаси. 19.30 — **«Ахборот».** 19.45 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 20.30 — **«Ахборот».** 20.50 — КПСС XXV съездига меҳнат рапортлари. 21.20 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **«Бошсиз чавандоз»** (бадиий фильм). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар 10.10 — Телефильм. 10.20 — **«Экран хандаси».** 11.00 — Санъат ғунчалари. 11.35 — «Физкультура ва спорт». (тележурнал). 12.05 — Концерт. 17.45 — Мультфильм (Москва). 18.15 — «Замандас». 19.15 — «Ҳайвонот оламида». 20.25 — **«Одам бўлмайди».** (бадиий фильм). 22.30 — МОСКВА. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 16.30 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

11 ЯНВАРЬ — ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 13.00 — Музикали киоск. 14.30 — **«Комсомольск»** (бадиий фильм). 16.25 — Халқаро панорама. 16.55 — **Хоккей: «Нью-Йорк Айлендерс» — «Крылья Советов».** 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.05 — Қўғирчоқ фильм. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — «Турмуш ва маданият» (тележурнал). 20.00 — Ўн минут музика. 20.10 — **«Ахборот».** 20.30 — Телевизион театр. Алп Жамол. **«Бир тўй ҳангомаси».** 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди олдидан. 22.45 — **«Экран хандаси».** **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — «Камалак» программаси. 10.40 — Мультфильм. 10.50 — Янги йил концерти. 12.10 — **«Одам анфибия»** (бадиий фильм). 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.30 — «Кино экран янгиликлари». 19.00 — Янгиликлар (Москва). 19.15 — Мультфильмлар программаси. 19.45 — Концерт. 20.45 — «Совет Иттифоқи чет эллик меҳмонлар нигоҳида». 21.00 — Киносаёҳатчилар клуби. 22.00 — Ўқитувчилар учун консультация (Тошкент). 22.30 — **«Чарх»** (телевизион бадиий фильм). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 17.00 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

ЯНВАРЬ ОБ-ҲАВОСИ

Январь ойида ҳаво ўзгариб туради. Республиканинг кўпчилик районларида намгарчилик миқдори нормадагидан ортиқ бўлиши, тез-тез ёмғир ёғиб, қорга айланиши, вақти-вақти билан туман тушиши кутилмоқда.

Январнинг биринчи ярмида ҳаво бир оз исийди. Ҳарорат кечалари 0, кундузлари 4-9 даражага кўтарилади. Республикамизнинг шимолий районларида эса кечалари 1-6 даража совуқ, кундузлари 0-5 даража иссиқ бўлади.

Иккинчи ўн кунликда ҳаво бирмунча совийди. Кечаси 8-13 даража совуқ, кундузи ҳарорат 0 даража атрофида бўлади. Ой охирларида кечалари 3-8 даража совуқ, кундузлари эса 0-5, айрим кунларда 6-11 даражагача иссиқ бўлади.

Ўртача ойлик ҳарорат нормадан бир-икки даража юқори бўлади деб мўлжалланмоқда.

Ю. ОГОЛЬ,
САРНИГМИ катта синоптик инженери.

ФЕЛЬЕТОН

ТОКАЙГАЧА

Қиш шамоли эсди ферма томонда,
Қор сепкилаб, булут кезар осмонда.
Изғиринда дир-дир титраб сигирлар,
Маърашади кўзлари ўт-сомонда.
На дарвоза, на дераза қурилган,
На ремонт бор, на пой сувоқ урилган.
Деворлари нураб турган молхона,
Қулаб кетса, айриларсан «тарғил»дан!
Мудир боқмас ферманинг кам-кўстига,
Чунки аёз билинмайди пўстинга.
Бўш қоп каби моллар тура олмас тик,
Рацион бор, лекин «хўжа кўрсин»га!
Машинани ташлаб қўйгач бурчакка,
Таннарх ошиб, шоли дўнди курмакка,
Ҳолва деган билан оғиз чучимас,
Ким тўйибди кўкдан ёққан чалпакка!
Қозиқ ғажиб озуқага ёлчимай,
Говмишлар ҳам сут беради томчидай.
Токайгача лоқайд қараб чорвага, —
«Ваъда» деган куйга чаласиз карнай.

Фозил ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Янги йил саёҳати. 18.25 — Концерт. 18.55 — Спорт кўрсатуви. 19.20 — **«Ахборот».** 19.35 — Рус тили. 20.05 — Шеърият мухлисларига. 20.25 — **«Ахборот».** 20.45 — «Бунёдкор». 21.15 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Зулматни тарк этиб** (бадиий фильм). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Янги йил қувончлари. 12.10 — **Энг қадимги эртак** (бадиий фильм). 17.25 — Ўқитувчилар учун консультация. 17.55 — МОСКВА. **Пўлат қандай тобланди** (1-серия). 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Мультфильмлар. 19.40 — Концерт. 20.10 — Чин қалбдан. 22.00 — «Сиҳат-саломатлик» (Тошкент). 22.30 — **Бу қувноқ сайёра** (бадиий фильм). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 17.25 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

ЎРТА ОСИЁ РАНГЛИ МЕТАЛЛУРГИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ВА ЛОЙИҲА ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

маркшейдерия сектори мудири (Тошкентда ишлаш учун); **ер ости кон ишлари лабораториясига** (Олмалиқ шаҳрида ишлаш учун) **қуйидаги мутахассисликлар бўйича катта илмий ходимлар:** сочма фойдали қазилма конларини ишлаб чиқариш (2 ўрин), бурғалаш-пармалаш ишлари, шахта ва конларни шамоллатиш.

КОНКУРС МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.

Ҳужжатлар конкурс шартларига мувофиқ кафедралар бўйича директор ўринбосари номига қуйидаги адресга юборилсин: 700100, Тошкент-100, Ш. Руставели кўчаси, 45-уй.

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ ВА ИНФОРМАЦИЯ БЮРОСИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

«Главташкентстрой»нинг

3-ЙИРИК ПАНЕЛЛИ УЙ ҚУРИШ ЗАВОДИГА

токарлар, фрезерчилар, электриклар, газ-электр пайвандчилар, слесарлар, қолипчилар, арматурачилар, ёйли пайвандлаш пайвандчилари, башняли кран машинистлари

КЕРАК

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Пролетар кўчаси, 4-уй. Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

ТОШКЕНТ ШАҲАР 85— ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚИШ МУДДАТИ 1 ЙИЛ.

Билим юртига 15 ва ундан катта ёшдаги, 8-10 синф ҳажмида маълумоти бўлган қизлар қабул қилинади.

Ўқишга қабул қилинганлар бепул овқат, кийим-бош, ишлаб чиқариш практикасидан ишланган иш ҳақининг бир қисми билан таъминланадилар.

Бошқа шаҳарлардан келганларга Тошкент шаҳрида доимий пропискаси билан ётоқхонадан жой берилади.

Ўрта маълумотли ва билим юртини аъло баҳолар билан тугатганлар олий ўқув юртларига имтиёзли шароитда қабул қилинадилар.

Бизнинг адресимиз: Тошкент шаҳри-92, Абдулла Қаҳҳор кўчаси, 34-уй, (2, 3, 18, 45, 50, 54-58-автобуслар, 2, 6, 13, 14, 16 троллейбуслар, 9, 11, 14, 21-трамвайларнинг «Тўқимачилар саройи» бекати).

«КАРШИСТРОЙ» бошқармаси «ВОДСТРОЙ» трестининг 23-кўчма механизациялаштирилган колоннасига

МЕХАНИЗАТОРЛАР: К-700 тракторчилари, С-100 скреперчилари, бульдозерчилар, слесарлар

КЕРАК

МЕҲНАТ ҲАҚИ — ИШБАЙ-МУКОФОТЛИ.

Асосий иш ҳақига қўшиб бериладиган қўшимча 55 процентни ташкил қилади. Ишчиларнинг квартираси сақлаб қолинади.

Ишчилар иш кўчма характерда бўлганлиги учун 30 процент ҳақ билан ва вагон-ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Қашқадарё область, Нишон райони, 9-Пахтачилик совхози.

Тошкент халқ хўжалик институти ректорати ва жамоат ташкилотлари статистика кафедрасининг мудири, проблемали лаборатория раҳбари Н. М. Соатовга отаси

Муҳаммаджон СОАТОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000 ГСП Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР

Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.

Р. — 03106. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Б. — 2.